

Miljøgodkendelse § 12

af svinebruget

Hjelmslevvej 3

8660 Skanderborg

Registreringsblad

Landbrugets navn og beliggenhed	Kristinelund Hjlemslevvej 3, 8660 Skanderborg
Matrikel nr.	1c Foerlev, Skanderborg by
CVR. nr.	18654679
Ejer af ejendommen	Thorkild Lyngkær Pedersen
Driftsansvarlig	Ole Riber Larsen
Brugstype	Slagtesvin, 12.376 30-110 kg, svarende til 368 DE (beregnet efter 1. aug. 2009)
Godkendelsesbetegnelse	§ 12
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune Sags nr. 08/82496
Godkendelses dato	21. juli 2010
Tilsyn	Kommunen har, som tilsynsmyndighed, ret til på et hvert tidspunkt at kontrollere om vilkårene i godkendelsen overholdes.
Næste revurdering af godkendelsen	år 2018

Indholdsfortegnelse:

Registreringsblad	2
Indholdsfortegnelse:	3
Indledning	5
Vurdering	5
Generelt	5
Ikke-teknisk Resume	6
1. BESKRIVELSE AF ANSØGNINGEN	8
1.1 Baggrund for ansøgningen	8
1.2 Byggeri og produktion	8
Bygninger og Produktion	8
Afstandskrav	10
Opbevaringskapacitet	10
Støjkluder	10
Lysforhold	10
Skadedyr	11
Transport og adgangsveje	11
1.3 Beskrivelse af markdriften	13
1.4 Forbrug og affald	13
Energier	13
Vand	13
Døde dyr	13
Fast affald	14
Spildevand	14
Olie- og kemikalieaffald	14
1.5 Bedste tilgængelige teknik, BAT	14
Management	14
Foder	15
Staldindretning	16
Forbrug af vand og energi	17
Opbevaring/behandling	18
Udbringning	18
1.6 Alternativer	19
Placering	19
Gulvtype i den projekterede stald	19
Ammoniak reducerende tiltag	19
1.7 Risici og ophør	21
Risici	21
Ved ophør af drift	22
2. VILKÅR FOR GODKENDELSEN	23
2.0 Generelt	23
2.1 Produktion og fodring	23
2.2 Bygninger og faste anlæg	23
2.3 Støjgrænser	24
2.4 Opbevaring af husdyrgødning	24
2.5 Affald	24

2.6 Lugt	25
2.7 Skadedyr og støv	25
2.8 Uheld	25
2.9 Ophør	25
2.10 Ammoniak	25
2.11 Afsætning af husdyrgødning	26
2.12 Egenkontrol	26
3. KOMMUNENS VURDERING	27
3.1 Naboer og ejendommens drift	27
Afstandskrav	27
Lugt	27
Spildevand	29
Sprøjtemidler	29
Støj	29
Opbevaring af husdyrgødning	29
Affald	29
Skadedyr og støv	30
Olietanke	30
Transporter	30
3.2 BAT (bedst anvendelige teknologi)	31
Staldindretning	31
Foder	32
Forbrug vand og energi	32
Opbevaring og Udbringning af husdyrgødning	32
Management/godt landmandskab	33
3.3 Landskabsinteresser	34
3.4 Naturområder	34
§ 3 områder som afsætter bufferzone (§7 områder i loven)	34
Øvrige § 3 områder	35
Natura 2000	35
Bilag IV-arter	35
3.5 Overfladevand	36
3.5 Grundvand	36
4. OFFENTLIGGØRELSE	37
4.1 §12 ansøgning	37
4.2 Nabohøring	37
4.3 Offentliggørelse	37
4.4 Klagevejledning	38
LOVGRUNDLAG	39

BILAG

- Bilag 1 Situationsplan for bygningerne
- Bilag 2 Nabo-høring
- Bilag 3 Beredskabsplan

Indledning

Vurdering

Skanderborg Kommune vurderer, at svinebruget ved at overholde lovgivningen og de stillede vilkår kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne væsentlig forurening.

Kommunen godkender i henhold til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 12 svinebruget beliggende Hjlemslevvej 3, 8660 Skanderborg under henvisning til de oplysninger, der er indkommet i sagen.

Godkendelsen omfatter svineproduktion på denne ejendom. Al gylle afsættes til Gl. Stillingvej 4, en ejendom ejet af ansøger, og hvortil der udarbejdes en miljøgodkendelse efter § 11 sideløbende med denne (jr.nr. 08/82519).

Skanderborg Kommune har modtaget ansøgning om miljøgodkendelse den 3. december 2008, 6. og sidste version er modtaget d. 13. april 2010.

Ansøgningen er udarbejdet af LRØ Rådgivning, Erhvervsbyvej 13, 8700 Horsens.

Der har desuden været tilsyn på ejendommen i december 2008.

Ansøger driver også ejendommene *Vidtskuegården* på Gl. Stillingvej 4 og *Dybdalsgård* på Ny Stillingvej 25.

Generelt

Godkendelsen omfatter de miljømæssige forhold, der er beskrevet i loven om miljøgodkendelse af husdyrbrug¹ og i bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug², samt i vejledningen om tilladelse og miljøgodkendelse af husdyrbrug³ dvs. forhold af betydning for det eksterne miljø.

Ejeren er selv ansvarlig for at indhente øvrige fornødne godkendelser eller tilladelser, herunder byggetilladelse fra kommunen.

Der gøres opmærksom på, at øvrig lovgivning, som ikke er nævnt i denne godkendelses vilkår - fx den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse - naturligvis også skal overholdes. Vilkårene i godkendelsen er som hovedregel kun stillet for de punkter, hvor tilsynsmyndigheden vurderer, at kravene skal være mere vidtgående end de generelle bestemmelser.

Inden efterfølgende etablering eller ændring af anlæg som fx stalde, afløb eller anlæg til gødningsopbevaring, skal der indgives anmeldelse til kommunen. Der skal ligeledes indgives anmeldelse, inden der foretages ændringer af dyreholdet, driften eller udspretningsarealet. Kommunen tager herefter stilling til, om ændringen er godkendelsespligtig.

Der forekommer ikke oplag af stoffer i sådanne mængder, at virksomheden er omfattet af Risikobekendtgørelsen.

¹ Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 294 31. marts 2009

³ Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen. Tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (dec. 2006)

Eventuelt ejerskifte skal meddeles tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter, det har fundet sted.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens dato, dvs. bygninger skal være taget i brug, og den første del af det ansøgte dyrehold sat ind.

Såfremt bedriftens størrelse derefter har været på et lavere niveau i mere end 3 år, vil det tilladte maksimum blive vurderet på ny.

Ikke-teknisk Resume

Ole Riber Larsen søger om lovliggørelse af tidligere foretaget udvidelse i en tilbygning fra 2006 til den eksisterende stald, samt om godkendelse af en yderligere udvidelse af svineholdet i projekteret stald på *Kirstinelund*, Hjlemslevvej 3 (tidligere Hemstokvej 8), 8660 Skanderborg.

Ejendommen er godkendt til 5.400 slagtesvin (30-102 kg), svarende til 154 DE, og der søges om godkendelse af en udvidelse op til 12.376 slagtesvin (30-110 kg), svarende til 368 DE.

Ejendommen på Hjlemslevvej 3 er ejet af Thorkild Lyngkær Pedersen, men hele anlægget og svineholdet er drevet af Ole Riber Larsen. Tilbygningen fra 2006 til den eksisterende stald er bygningsgodkendt i 2006, men dyreholdet er ikke miljøgodkendt. Der søges derfor om en miljøgodkendelse af dyreholdet i den eksisterende tilbygning fra 2006.

Derudover søges om yderligere udvidelse af svineholdet, som skal ske i en ny, projekteret stald, som ønskes opført parallelt med den eksisterende stald på ejendommen. Stalden skal opføres med 5 sektioner af 228 stipladser til slagtesvin og med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv.

For at reducere lugtgenerne etableres et biologisk luftrensningsanlæg langs hele den ene langside af den nye stald, hvor luften suges ud via gulvet og sendes gennem et biologisk filter, som holdes fugtigt automatisk. Derudover forhøjes de eksisterende afkast på de eksisterende stalde med ca. 0,5 m, hvilket medfører, at udsugningsluften kastes højere op og dermed fortyndes mere, inden luften når frem til naboen.

Endeligt søges der i forbindelse med den projekterede udvidelse af husdyrholdet om godkendelse til at etablere en ny gyllebeholder af samme størrelse som den eksisterende. Gyllebeholderen vil blive på 3.000 m³ og ønskes opført ved siden af den eksisterende gyllebeholder og vil blive overdækket.

Naboer

Den nærmeste nabo bor ca. 125 syd for anlægget, målt ud fra et beregnet lugtcentrum. For at mindske lugtgenerne fra produktionen renses luften via et biologiske filter, som er dokumenteret at have en effekt både som lugtreducerede og ammoniakreducerende tiltag, afkastene på de eksisterende stalde forhøjes med ca. 0,5 m, hvilket betyder at udsugningsluften kastets højere op og dermed fortyndes mere inden det når frem til naboen. Derudover etableres den nye stald med et det gulvsystem, som har den lavest mulige beregnede lugtemission. Alle disse tiltag tilsammen gør, at de lugtgene grænser der er opstillet i vejledningen til loven, er overholdt, og på den baggrund vurderer Skanderborg kommune, at der ikke vil være væsentlige lugtgener hos naboerne.

Det vurderes, at der ikke vil være betydelige gener af støj eller lys som følge af udvidelsen.

BAT

Kommunen har valgt at følge de foreløbige udkast til BAT standardvilkår, som Miljøstyrelsen har udsendt. Skanderborg kommune har i denne sag vurderet, at et krav om maksimalt 0,29 kg N/producerede slagtesvin 30-102 kg, skal overholdes for at leve op til BAT.

For at leve op til kravet har ansøger valgt at bygge den nye stald med delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv. Samtidig reduceres indholdet af råprotein i foderet og der tilsættes benzoesyre, eller noget tilsvarende til foderet, som sikrer en bedre udnyttelse af råprotein i foderet.

Derudover etableres biologisk luftrensning ved den projekterede stald og fast overdækning af den nye gyllebeholder. Begge dele kan anses som BAT, fordi produktionen bliver så stor.

Samtidig med dette installeres gyllekøling i alle stalde. Overskudsvarmen herfra anvendes dels til opvarmning af det faste gulv i stalden og dels til at opvarme stuehuset.

Derudover har Skanderborg kommune taget udgangspunkt i Vejledning om gødsknings- og harmoniregler 2010, for at fastlægge BAT-niveauet for fodring, således at der ikke tildes jorden mere fosfor, end denne fodring vil give. Da al gødning afsættes til GI. Stillingvej 4 foretages den samlede vurdering af udbringningen i denne godkendelse. Da ansøger har valgfrihed for opnåelse af BAT-niveauer, har ansøger valgt at nå kommunens niveau for fosfor ved en kombination af fodertiltag og reduceret dyretryk på markerne.

Produktionen vurderes derudover lever op til BAT på de øvrige punkter.

Natur

Der er foretaget en beregning af ammoniakdeposition på det nærmeste naturområde. Merbelastningen er beregnet til 0,08 kg N/ha/år. Det vurderes, at denne mængde ikke i sig selv eller i kumulation med baggrundsdepositionen vil kunne påvirke naturområdet.

Al husdyrgødning afsættes til GI. Stillingvej 4. Vurdering af tab af næringsstoffer fra udbringningsarealerne indgår i miljøgodkendelsen på GI. Stillingvej 4 (jr.nr. 08/82519), og er derfor ikke behandlet i denne godkendelse.

1. BESKRIVELSE AF ANSØGNINGEN

1.1 Baggrund for ansøgningen

Denne ansøgning er indsendt sammen med en § 11 ansøgning på Gl. Stillingvej 4 og § 10 ansøgning på Ny Stillingvej 25 samt tre § 16 ansøgninger på aftalearealer. Baggrunden for det ansøgte er at have so-holdet på Gl. Stillingvej 4, og derefter opfede slagtesvinene på de to andre ejendomme.

Al husdyrgødning afsættes til ansøgers egen gård, Vidtskuegården, Gl. Stillingvej 4, og indgår derfor i miljøgodkendelsen for produktionen på denne ejendom.

1.2 Byggeri og produktion

Bygninger og Produktion

Produktion	Nuværende, antal/DE	Ansøgt, antal/DE	Antal stipladser, ansøgt
Slagtesvin, delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	5.400 (30-102 kg)/154,28	5.672 (30-110 kg)/168,3	1.418
Slagtesvin, 30-110, drænet gulv+spalter (33/67)		2.147/63,7	495
Slagtesvin, delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv, ny stald		4555/135,2	1050
I alt, DE	154,28	367,31	2.963

Den projekterede stald vil blive opført med delvist spaltegulv og 25-49 % fast gulv, hvilket har lavere både ammoniak- og lugtmission end drænet gulv + spalter. Delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv har 12 % ammoniakmission og 300 OUE/s pr. 1000 kg dyr, mens drænet gulv med spalter har 14 % ammoniakmission og 450 OUE/s pr. 1000 kg dyr. De eksisterende stalde ændres ikke nu, da de er forholdsvis nye, og det ikke er proportionalt med miljøgevinsten at bygge om på nuværende tidspunkt.

Derudover etableres et biologisk luftrensingsanlæg langs den ene langside af stalden. Dette er beskrevet under afsnittet *Biologisk luftrensning*.

I de eksisterende stalde vil der blive gjort brug af gyllekøling og den projekterede gyllebeholder vil få fast overdækning. Begge tiltag vil reducere ammoniakfordampningen.

Indholdet af råprotein i foderet sænkes til 154 g råprotein/FE og der tilsættes 5 g benzosyre til foderet/FE. Fodereffektiviteten øges, således at der maksimalt tildeles 2,84 FE/kg tilvækst for slagtesvin. Benzoesyren bevirker at optagelsen af foder forbedres, således der kommer mindre kvælstof i gyllen og desuden at pH i gyllen falder lidt, hvilket også reducerer ammoniakfordampningen og giver en miljømæssig fordel i marken.

Der tilsættes fytase til foderet, således indholdet af fosfor i foderet kan reduceres til maksimalt 4,6 g P/FE.

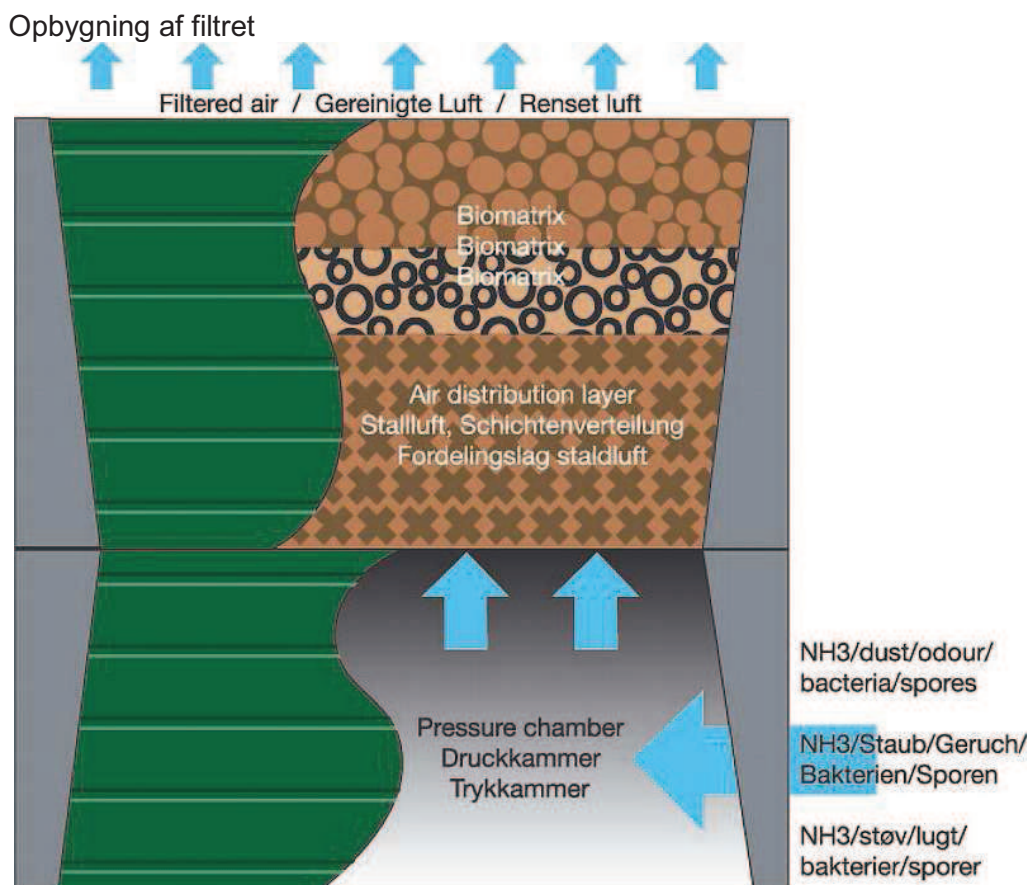
Der findes to kornsiloer på ejendommen, som er 11 m. Der er søgt om at hæve disse til 22 m hver.

Biologisk luftrensning

Langs siden af den nye staldbygning bygges et biologisk luftreanseanlæg, hvor luften suges ud gennem gulvet i stalden, og diffunderer gennem et lag af fugtigt træ-skaller nederst og øverst, som i en dansk undersøgelse er vist at kunne fjerne 77 % lugt og 65 % ammoniak (Meddelelse nr. 807, 21.12.2007, fra Dansk Svineproduktion, Den rullende afprøvning). I en tysk undersøgelse viser resultaterne højere reduktion i fjernelse af både lugt og ammoniak. I ansøgningen er regnet med at lugten reduceres 68 % og ammoniakfordampningen med 65 %.

I figuren neden for ses opbygningen af filtret. BIO-REX Hartmann filtret er et modulopbygget horisontal fladefiltre. Filtermaterialet er træskaller / lægter nederst og et lag træflis øverst. For at holde filtret fugtigt, skal der monteres et sprinkleranlæg, der løbende befugter filtret ved at sprøjter vand ud over det øverste lag træflis. Fugtigheden i filtret måles, ligeledes løbende, og det er disse målinger, der vil styre sprinkleranlægget.

I filtermaterialet opbygges der en bakterie kultur og det er denne bakteriekultur der "æder" lugten.

Der opføres en lang kanal langs stalden i hele bygningens længde, og det er i denne, at filtret indrettes. Den udvendige kanalvæg laves i samme materiale som den øvrige mur, hvilket gør at filtret ikke vil kunne ses på afstand, idet den syner som resten af stalden. Luften fra stalden suges ud under gulvet (gulvudsugning) og føres via kanaler ud gennem filtret. Der vil således ikke være skorstene på bygningen.

Når der etableres gulvudsugning, suges luften ud under spalterne i stalden. Dette har også den fordel at staldmiljøet forbedres, da det ammoniak og lugt, der måtte komme fra gyllen, ikke kommer op i staldrummet, men suges direkte ud til filtret.

Filtret placeres på den sydlige side af stalden. Årsagen til det ikke placeres mellem bygningerne, er at det dels vil gøre det meget vanskeligt at servicere filtret og dels vil det give nogle indretningsmæssige problemer, da der påtænkes udlevering af grise mellem bygningerne.

Når filtret placeres på den sydlige side, er det dog på den side af stalden der vender ned mod nærmeste nabo. Rent visuelt vil dette dog ikke betyde noget, da filtret som beskrevet falder i med den øvrige bygning. I forhold til lugt vil det ej heller have betydning. Dels er luften rensat, og lugter minimalt, og dels er lufthastigheden ud af filtret meget lavt på grund af den store filteroverflade. Man vil kunne lægge en avis på filtret uden den blæser af.

Afstandskrav

Ejendommen overholder de generelle afstandskrav, dog med undtagelse af kravet om 25 meter til egen drikkevandsboring. Ejendommen er i 2002 blevet tilknyttet Foerlev Vandværk, hvorfor drikkevandsboringen ikke er i brug mere. Boringen er derfor sløjfes i ansøgt drift.

Der søges derfor ikke dispensation i forhold til afstandskravet.

Ejendommens eksisterende anlæg og projekterede stald overholder afstandskravene i forhold til lugt til samlet bebyggelse og byzone, men ikke til nærmeste nabo uden lugt reducerende tiltag. Derfor indgår krav om der et biologisk luftrens anlæg i projektet og delvis fast gulv i den nye stald samt krav om forhøjet afkast på eksisterende stalde, således at også lugtgenegrænsen til nærmeste nabo kan overholdes.

Opbevaringskapacitet

Ejendommen har en eksisterende gyllebeholder på 3.000 m³, og det projekteres at opføre en ny gyllebeholder ved siden af den eksisterende ligeledes på 3.000 m³. Den nye beholder opføres med fast overdækning.

Det vurderes, at den ansøgte drift vil medføre en produktion af husdyrgødning på 7.009 m³ inkl. drikkevandsspild og vaskevand. Derudover vil der blive tilført regnvand til den eksisterende gyllebeholder svarende til ca. 300m³ i ansøgt drift. Med opførelsen af den nye, overdækkede gyllebeholder vil den samlede opbevaringskapacitet være på 6.000 m³, hvorfor der i ansøgt drift vil være opbevaringskapacitet på ejendommen til 9,8 måneders fuld produktion. Opbevaringskapaciteten i gyllekummerne er ikke medregnet.

Støjklider

Der vil forekomme støj fra staldanlæggets ventilationsanlæg, i forbindelse med fodring, og fra dyrene generelt. Drift tiden for ventilationen er 24 timer alle årets 365 dage.

Derudover kan der forekomme støj fra kompressoren i foderlade (bygning nr. 2) har driftstid fra kl. 5.00 til kl. 23.00, samt fra transport med lastbil og traktor både rundt på ejendommen og til og fra ejendommen.

Tiltag mod støjklider

Der er ikke foretaget støj- eller vibrationsdæmpende foranstaltninger.

Lysforhold

Udendørs arbejds mæssig belysning er markeret med 'stjerner' på nedenstående

Figur 1 Udendørs arbejdsmæssig belysning på Hjemlevvej 3, Mesing, 8660 Skanderborg

Der er kun udendørs arbejdsmæssig belysning ved de to udleveringer. Den nyeste udlevering på nordsiden af bygning nr. 7 er skærmet af siloer og laderne, således at belysningen ikke virker generende for eventuelle trafikanter på Hjemlevvej.

Den oprindelige udlevering fra stald nr. 6 er på nuværende tidspunkt synlig for trafikanter, der kommer sydfra ad Hjemlevvej. Belysningen er dog placeret et stykke fra vejen og vil derfor ikke virke generende, om end den er synlig. Derudover vil der formentlig komme belysning i forbindelse med udleveringsrum fra den nye stald, i øst enden. Der forekommer ikke anden udendørs arbejdsmæssig belysning fra anlægget på *Kirstinelund*.

Skadedyr

Ejendommen er pt tilmeldt *ISS Skadedyrssikring* og *Rovfluen ApS*, der står for henholdsvis rotte- og fluebekæmpelse på ejendommen. Bekæmpelsen vil til hver en tid overholde statens retningslinjer for skadedyrsbekæmpelse.

Fluegener

På ejendommen gør man brug af *Rovfluen ApS*, som har ophængt pakker indeholdende rovfluer på forskellige stadier rundt om i staldene. Efterhånden som fluerne færdigudvikles, flyver de voksne rovfluer ned under spalterne og udvikler en stabil bestand af rovfluer, som kraftigt reducerer bestanden af staldfluer og holder den nede. Rovfluerne holder sig overvejende under spalterne og begrænser derved fluegener i og omkring staldene.

Rottebekæmpelse

ISS (tidligere Hedegaard Service), der står for rottebekæmpelse på ejendommen, har opstillet rottekasser rundt om på driftsanlægget, som firmaet fører tilsyn med og vedligeholdelse af.

Transport og adgangsveje

Adgangsveje

Adgang til ejendommen sker ad tre indkørsler fra Hjemlevvej:

1) Den første indkørsel er driftsindkørslen ind til gyllebeholderen, fodersiloerne, udlevering af slagtesvin, samt til foderladen.

Al udlevering af slagtesvin sker fra udleveringen fra pladsen ved siloerne og gyllebeholderen, selvom der er en ældre udleveringsrampe på den modsatte side af stald 6, sektion 3, mod syd. Denne udlevering benyttes ikke længere til udlevering af slagtesvin, og udleveringen i ansøgt drift vil derfor foregå som nu med udlevering fra pladsen med siloerne. Derudover vil der blive etableret udlevering fra den projekterede stald. Derfor vil langt den overvejende del af driftstransporten til og fra ejendommen foregå fra denne indkørsel nord for stuehuset.

2) Den næste indkørsel er udelukkende ind til gårdspladsen foran stuehuset.

3) Den sidste indkørsel syd for ejendommen bliver kun brugt til transport af smågrise til ejendommen og til døde dyr.

Via de to driftsmæssige indkørsler til ejendommen sker der tung transport i form af maskiner, lastbiler i forbindelse med ind- og udlevering af grise samt levering af foder, gylletransporter med traktor og gyllevogn etc.

Transporter

Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Der tilstræbes dog at det sker i tidsrummet 5.00 til 20.00.

Antal transporter årligt	Nudrift	Ansøgt
Levende dyr til ejendommen	26	52
Levende dyr fra ejendommen	52	52
Døde dyr	52	52
Foder	52	52
Modtagelse af valle	183	183
Brændstof	12	12
Korntransporter i sæson	40	40
Husdyrgødning <i>Udbringning til mark</i>	150	380
Øvrige	20	30
Samlet antal transporter	587	853

Der afhentes døde dyr til destruktion ca. en gang om ugen eller efter behov.

Der modtages foder hver uge og valle ca. hver anden dag året rundt. Der modtages ca. 15 tons svarende til et helt træk pr. gang. Antallet af transporter med valle vil ikke ændres ved ansøgt produktion, idet der vil blive bestilt et større vognlæs ad gangen.

Brændstof bliver leveret til ejendommen ca. hver måned eller efter behov.

Ved udvidelsen af husdyrholdet vil der blive udbragt gylle med traktor og gyllevogn af 20 tons svarende til ca. 380 transporter direkte fra gyllebeholder på Hjlemslevvej 3 til mark. Antallet af transporter med levende dyr til ejendommen og gylletransporter fra ejendommen til markerne vil i ansøgt drift ændre sig i forhold til nudrift, hvorimod de øvrige transporter vil forblive nogenlunde uændret.

Ændringen af det samlede antal transporter vil blive fra ca. 587 transporter i nudrift til ca. 853 transporter i ansøgt drift. Ændringen er en stigning på 45,3 %, hvilket næsten udelukkende er øget antal udkørsel af gylle.

1.3 Beskrivelse af markdriften

Al husdyrgødning fra produktionen afsættes til *Vidtskuegaarden*, Gl. Stillingvej 4. Der er søgt en § 11 godkendelse af produktionen på denne ejendom, og arealerne bliver vurderet i den forbindelse (jr.nr. 08/82519)

1.4 Forbrug og affald

Energi

Bedriftens årlige energiforbrug er opdelt i forhold til el og dieselolie. Elforbruget og dieselolie i nudrift er angivet som det reelt forbrugte for regnskabsåret 2006.

Dieselforbruget er en samlet post for alle ejendommene, herunder inkluderet Gl. Stillingvej 4, Hjelmslevvej 3 og Ny Stillingvej 25.

Ud fra nudrift samt normtal er forbruget i ansøgt drift beregnet.

<u>Energi</u>	<u>Nudrift</u>	<u>Ansøgt</u>
Elforbrug	137.615 kWh	148.512 kWh
Dieselolie	40.333 l.	40.400 l.

Ejendommen har ingen egenproduktion af el.

Vand

Vandforbruget for produktionen er i nudrift opgjort ud fra regnskabet, mens ansøgt drift er beregnet ud fra normtal.

<u>Vand, m³</u>	<u>Nudrift</u>	<u>Ansøgt</u>
Drikkevand	-	5680
Drikkevandsspild	-	930
Vaskevand i stalden	-	310
<u>Vand fra foderomsætning</u>	-	<u>500</u>
Vandforbrug, stald		8420
Fordampning fra dyr og stald	-	-2500
Indlejret i dyr	-	-560
<u>Nedbør til gyllebeholderne</u>		<u>300</u>
Vand ledt til gyllebeholderne	-	5660
<u>Husholdning, forbrug (normtal)</u>	-	<u>170</u>
Samlet i stald og beboelse	3226,3	5830

Ejendommen er tilknyttet Foerlev Vandværk.

Beskrivelse af vandforbruget og tiltag som reducerer forbruget er beskrevet under afsnittet om BAT.

Døde dyr

Døde dyr bliver opbevaret ud til vejen under kadaverkappe og i container, indtil de bliver afhentet til DAKA.

Afhentningen af døde dyr sker efter behov og indenfor 24 timer efter, at dyret er observeret død.

Fast affald

Alt småt brandbart, plast, emballage fra veterinærmedicin, kanyler m.v. bliver samlet sammen og tages med tilbage til hovedejendommen på Gl. Stillingvej 4. På hovedejendommen bliver det sorteret således, at småt brandbart kommer i container, der ugentligt tømmes af renovationsfirmaet *Holst*, plast bliver samlet sammen og afleveret til Reno Syd efter behov, og emballage fra veterinærmedicin samt kanyler bliver afhentet efter behov af Reno Syd på Gl. Stillingvej 4.

Skrotjern fra *Kirstinelund*, Hjlemslevvej 3, bliver indsamlet og tages med tilbage til *Vidtskuegaarden*, hvorfra det bliver afleveret direkte til *Jerngården* i Hørning.

Husholdningsaffald bliver afhentet af offentlig renovation.

Spildevand

Afløbene fra alle staldbygninger bliver ledt til forbeholderen. Fra forbeholderen bliver gyllen ledt til den eksisterende gyllebeholder. I ansøgt drift ønskes opført en gyllebeholder parallelt med den eksisterende gyllebeholder. Der er afløb til gyllerør fra maskinhus.

Tagvand fra alle bygninger bliver ledt til markdræn, der afleder til området nord for ejendommen. Der er tagrender på alle ejendommens bygninger, og tagvandet bliver derfor ikke afledt direkte til omgivende jordoverflader omkring på ejendommen.

Da ansøger ikke ejer Hjlemslevvej 3, er håndtering af det sanitære spildevand ikke ansøger ansvar. På ejendommen er pt. mekanisk rensning af spildevandet.

Olie- og kemikalieaffald

Der forekommer ikke fyringsolie eller spildolie på ejendommen, idet opvarmningen foregår ved udnyttelse af overskudsvarmen fra gyllekølingen, og maskinerne står på hovedejendommen. Der opbevares dog dieselolie på *Kirstinelund*, hvilket sker i en OK-tank ved siden af stald nr. 6. Tanken er overjordisk og står på et underlag af fliser.

Der opbevares ikke bekæmpelsesmidler, handelsgødning eller andre kemikalier på ejendommen, idet al markdrift foregår fra hovedejendommen på Gl. Stillingvej 4, Mesing, 8660 Skanderborg.

Medicinalaffald

Medicinen er opbevaret i køleskab i forrummet, og medicinalaffald bliver indsamlet i spand til farligt affald og afhentet af Reno Syd. Brugte kanylerne bliver ligeledes afhentet af Reno Syd.

1.5 Bedste tilgængelige teknik, BAT

Management

Ole Larsen har integreret produktion mellem ejendommene Gl. Stillingvej 4, Ny Stillingvej 25 og Hjlemslevvej 3. Gl. Stillingvej er hovedejendommen med søer og smågriseproduktion, mens Ny Stillingvej 25 og Hjlemslevvej 3 er slagtesvineejendomme.

Medarbejderne

Alle medarbejdere bliver tilbudt at deltage i fagligt relevante kurser og messer for at opdatere og udvide deres viden. Derudover tilbydes medarbejderne at tage til fagligt relevante messer,

og alle deltager i ERFA-grupper svarende til deres individuelle behov for faglig opdatering og sparring indenfor svinehold og markbrug.

De udenlandske medarbejdere deltager i internationale (engelsksprogede) ERFA-grupper. Der er dog ikke udarbejdet egentlige uddannelsesplaner for de ansatte. På Hjlemslevvej 3 arbejder der fast én medarbejder, der er tilknyttet en ERFA-gruppe for svinehold.

Udarbejdet beredskabsplan

Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er skrevet op. Beredskabsplanen vil tilgængelig for alle ansatte. I tilfælde af uheld er alle medarbejdere udstyret med mobiltelefon.

Dagligt tilsyn

Bedriften og produktionen har en størrelse, der gør det nemt og overskueligt at tilse dyr og produktionsanlægget hver dag. Der udføres småreparationer, når det er nødvendigt, og såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service.

Alle synlige vandrør, anbringsbøjler m.v. bliver løbende kontrolleret og eventuelt opspændt eller helt udskiftet, hvis de lækker vand. Ovenstående sker for at sikre en god og stabil drikkevandstilførsel, undgå eventuelle lækager og vandspild, samt opretholde produktionsniveauet.

I forbindelse med det daglige vedligehold på ejendommen bliver vinduer, de udvendige døre, dørene mellem sektions- og staldafsnit, og andre mulige kuldebroer kontrolleret for at undgå træk og unødvendig energiforbrug.

Ventilationens mekaniske dele, herunder luftfaner og luftkanaler, bliver rengjort i forbindelse med hver vask af staldene, men der bliver ikke ført en egentlig logbog over proceduren.

Der sker en løbende vedligeholdelse og reparation af anlægget. Stald nr. 4, 5 og 6 er totalrenoveret i 2002 og tilbygningen er opført i 2006. Der er ikke udarbejdet en egentlig reparations- og vedligeholdelsesplan for anlægget.

Foder

Der er foretaget foderkorrektioner i ansøgt drift, hvor indholdet af råprotein er sænket til 154 gram råprotein pr. FE, maksimalt 4,6 g P/FE og der tildes maksimalt 2,84 FE/kg tilvækst for slagtesvin. Derudover vil der i ansøgt drift, blive tilsat 5 gram benzoesyre pr. FE til slagtesvinenes foder.

Ved at reducere indholdet af råprotein i foderet og samtidig øge fodereffektiviteten, er det muligt at mindske udledningen af kvælstof med urinen. Dette kan gøres ved at sænke foderets indhold af total- og fordøjeligt råprotein, samtidig med at der tilsættes industrielt fremstillet aminosyre. Derved opnås, at dyrets aminosyrebehov bliver dækket, trods et lavere proteinindhold i foderet. Der opstår derfor ikke et overskud af tildelte aminosyrer, som efterfølgende omdannes til urinstof, hvilket resulterer i tab af kvælstof. Udledningen af kvælstof med husdyrgødning bliver derfor reduceret ved at reducere proteinindholdet i foderet.

Benzoesyre er godkendt til at reducere ammoniakemissionen fra stalden med 1 % pr. gram benzoesyre, der er tilsat pr. FEsv. Der kan derfor opnås en reduktion i ammoniakemissionen fra dyrene på 5 % ved tilsætning af 5 g benzoesyre pr. FE til slagtesvinene.

Der er ikke mulighed for at anvende fase-fodring, idet der kun er en foderstreng. Ansøger mener ikke det er proportionalt at opsætte et nyt foderanlæg, for at kunne fasefodre i de eksisterende stalde.

Fytase

Ved at tilsætte fytase til foderet opnås den effekt, at det naturligt forekommende fosfor i foderet, der er bundet som fytat, lettere bliver tilgængelig for dyret. Anvendelsen af fytase i foderet medfører en bedre fosforudnyttelse af foderet, hvorfor udledningen af fosfor til miljøet via gødningen og urea bliver mindsket. Dermed kan fosforindholdet i foderet sænkes til 4,6 gP/FE.

Staldindretning

Gulvtype

De eksisterende staldbygninger nr. 4, 5, og 6 er indrettet med delvis spaltegulv og 25-49 % fast gulv. Jævnfør BAT-byggeblad Gr.nr. 106.04-52 har et staldsystem med delvist spaltegulv ved op til 67 % fast gulv og spaltegulvsareal i resten et ammoniaktab på 11 % af det udskilte total-kvælstof svarende til en reduktion af ammoniaktabet på 15 % i forhold til en stald med drænet gulv med gyllekumme under hele gulvfladen. Gulvtypen har jf. bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (bek. nr. 294 af 31.03.2009) et ammoniaktab på 12 %, hvilket er fastsat i det elektroniske ansøgningssystem og i øvrigt fastsat til referencestaldsystem i ansøgningssystemet. Derudover er lugtafgivelsen fra delvis spaltegulve sat til 300 OU_E/s frem for fuldspalternes 450 OU_E/s.

Et tilsvarende gulvsystem ønskes bygget i den nye stald. Der ud over vil blive etableret et biologisk luftreanseanlæg på den nye stald.

Tilbygningen nr. 7 er indrettet med drænet gulv + spalter. Der blev i 2006 givet en byggetilladelse til dette. Stalden er derfor eksisterende og med en afskrivningsperiode på 15-20 år, betyder det at stalden først skal renoveres i 2021-26. Da stalden er så ny, ønskes den ikke ændret. I stedet er ammoniakfordampningen reduceret i forhold til det af Skanderborg fastlagte BAT-emissionskrav på 0,29 kg N/produceret slagtesvin, 30-102 kg, ved samlet set at reducere indholdet af råprotein i foderet, øget fodereffektivitet og tilsat benzoesyre til foderet. Derudover indrettes den nye stald med 25-49 % fast gulv og biologisk luftrensning, og der anvendes gyllekøling i alle eksisterende stalde og overdækning af den projekterede gyllebeholder.

Gyllekøling

Der er etableret gyllekøling i alle eksisterende stalde. Det tages i brug som virkemiddel i den ansøgte drift. Systemet er etableret ved at nedstøbe PEL-slanger i bunden af gyllekanalerne, med en afstand på 35-40 cm. Køleslangerne er forbundet med en varmepumpe.

Miljøstyrelsens BATblad *Køling af gyllen i svinestalde* redegør for danske undersøgelser på området, som har vist, at ammoniakemissionen reduceres med ca. 10 % for hver 10 W/m² køleeffekt.

Ammoniakreduktionen kan beregnes ved formlen: reduktion (%) = -0,004x² + x, hvor x=køleeffekt, W/m²

Nedenstående beregning viser forventet reduktion af ammoniakemissionen i de eksisterende stalde og tilbygningen:

Samlet stald = 1330 m²

Spaltegulv = 380 m² (1/3 spaltegulv)

Køleeffekt = 18 kW

Driftstid = 3000 timer/år

Køleeffekt, W/m² : 18000/400*3000/8760=15,41 W/m²

Reduktion af ammoniak (%) = -0,004*15,41²+15,41=14,4 %

På baggrund af ovenstående beregning, skal køleanlægget være i drift minimum 3.000 t om året, for at anlægget lever op til det generelle krav til reduktion af ammoniakemissionen, i de eksisterende stalde.

Varmen fra gyllekølingen anvendes til opvarmning af stuehuset, hvorved energiforbruget i husholdningen reduceres. Derudover er der varme i gulvet i alle stalde med delvis spaltegulv.

Biologiske filtre

Der etableres et biologisk luftrensningsanlæg langs siden af den nye staldbygning. Luften suges ud gennem gulvet i stalden, og diffunderer gennem et lag af fugtige træskaller nederst og træflis øverst. I ansøgningen er regnet med at lugten reduceres med 68 % og ammoniakfordampningen med 65 %. Anlægget er beskrevet i afsnit 1.2 *Biologisk rensning*.

Forbrug af vand og energi

Vand

Der er installeret overbrusning i alle eksisterende stalde og vil også blive det i den projekterede stald. Overbrusning bliver anvendt både til køling af dyrene og til at styre deres gødeadfærd. Overbrusningen imødekommer et dyrevelfærdsmæssigt krav, hvilket dog medfører et øget vandforbrug.

Derfor er der foretaget følgende vandbesparende foranstaltninger:

Drikkevand

I alle stalde, samt projekteret i den nye, er drikkevandstilførelsen bideventiler i trugene.

Vaskevand

I alle eksisterende stalde bliver overbrusningsanlægget anvendt til iblødsætning før vask, hvorefter staldene bliver vasket enten manuelt med højtryksrensere og koldt vand eller med vaskerobot. Både iblødsætningen og vask med højtryksrensere er vandbesparende, mens anvendelse af koldt vand er energibesparende. Vaskerobotten bruger elektrisk energi i forhold til manuel vask, men sparer til gengæld en del arbejdskraft til vask af staldene. Da vasken af staldene efter holdene er prioriteret af hygiejnemæssige årsager, har Ole Larsen valgt at gøre brug af vaskerobotten, trods at det medfører et lidt højere energiforbrug end ved udelukkende brug af manuel vask.

Ved den nuværende drift mangler BAT i forhold til vandforbrug på følgende punkter ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker vedr. intensiv fjerkræ- og svineproduktion, da der ikke;

- jævnligt aflæses og kontrolleres vandforbrug,
- føres journal over det aflæste vandforbrug,
- udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlæggene for at undgå spild.

Da der ikke jævnligt aflæses og kontrolleres vandforbrug på ejendommen, kan det være besværligt at opdage et forhøjet vandforbrug og eventuel lækage hurtigt.

Energi forbrug

Ventilationssystemerne i alle staldbygninger bliver rengjort hver gang i forbindelse med den almene iblødsætning og vask efter hold. Herved fjernes snavs, der kan yde modstand og dermed påvirke til at øge strømforbruget. Al ventilation er styret af et temperatur- og fugtighedsreguleret styringssystem, der sikrer, at ventilationen kører optimalt både med hensyn til temperaturen i staldene og i forhold til elforbruget.

Lyset i staldene bliver tændt automatisk i forbindelse med fodring og i forbindelse med arbejde i stalden. I vintermånederne er lyset desuden tændt i et omfang, så dyrevelfærdskravet er

overholdt (8 timer i døgnnet med mindst 40 LUX). I alle eksisterende stalde er styringssystemet til belysningen timerindstillet og med automatisk tænd/sluk.

Varmegenindvinding

Overskudsvarmen fra gyllekølingen bliver anvendt til opvarmning i stuehuset og til gulvvarmen i de stalde, der har delvis spaltegulv. Da stuehuset udelukkende vil blive opvarmet ved brug af varmegenindvindingen fra gyllekølingen, reducerer det energiforbruget i husholdningen.

Opbevaring/behandling

Gylleudslusning

Der bliver sluset gylle ud på Hjelmslevvej 3 hver 14. dag, og der er etableret vakuumsystem til udslusning af gylle i alle stalde.

Eksisterende gyllebeholder

Ejendommens eksisterende gyllebeholder er underlagt 10-årskontrol og er under dagligt opsyn. Gyllebeholderen er med flydelag af snittet halm, og der føres logbog over flydelaget.

Der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderen.

Gyllebeholderen er en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år, og gyllen røres kun lige før tømning af den pågældende beholder ved f.eks. tilførsel på marken.

Projekteret gyllebeholder

Gyllebeholderen vil være en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge vil være tætte og beskyttede mod tæring. Lageret vil kun blive tømt regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år, og gyllen vil kun blive rørt lige før tømning af den pågældende beholder ved f.eks. tilførsel på marken.

Gyllebeholderen skal tilmeldes 10-års beholderkontrol og vil som den eksisterende være under dagligt opsyn. Gyllebeholderen bliver overdækket, hvilket halverer ammoniakfordampningen.

Der vil blive foretaget løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderen.

Påfyldning

Gyllen bliver fra den eksisterende beholder og vil ligeledes fra den projekterede beholder blive suget op i gyllevognen ved hjælp af en sugekran påmonteret på gyllevognen. Sugekranen minimerer risikoen for eventuelle uheld eller spild i forbindelse med påfyldningen af gyllevognen. Gyllebeholderen vil kun blive oprørt ved afhentning af gylle.

Udbringning

Husdyrgødningen bliver udbragt i henhold til godt landmandsskab og foregår i videst mulig omfang under hensynstagen til naboer, byområder, nærliggende naturområder m.m.. Ovenstående er i overensstemmelse med generelle regler, jævnfør BEK. 1695 af 19/12 2006, *Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage, m.v. og dertilhørende senere ændringer.*

Håndtering af gylle, herunder påfyldning af gyllevogn m.v., foregår altid under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Påfyldningen sker, som nævnt, ved, at gyllen suges op i gyllevognen af en på gyllevognen fastmonteret sugekran.

Kranen kan kun aktiveres ved tilstedeværelse af en medarbejder, og når vognen er fuld render overskydende gylle via kranen tilbage i gylletanken, hvorfor risikoen for spild af gylle er minimeret.

Der udbringes aldrig gylle på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, og der holdes som minimum 2 meters bræmmer til vandløb.

Fra 1. januar 2011 foretages nedfældning på al sort jord og alle græsmarker uanset afstand til § 7 beskyttede naturtyper.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan af en planteavlskonsulent, hvorved det sikres, at mængden af gødning bliver tilpasset afgrødernes forventede behov. I planen bliver der taget hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte, og kvælstofudnyttelsen.

1.6 Alternativer

Placering

Der er ikke overvejet andre placeringer af stalden, da den ansøgte placering er i tilknytning til det eksisterende anlæg.

Placering af det biologiske rensfilter placeres mest hensigtsmæssigt langs med stalden. Placeringen syd for er valgt, fordi placering på den anden siden af stalden ville betyde, at filteret vil komme mellem to stalde, med meget lidt plads til servicering af filteret.

Gulvtype i den projekterede stald

I den projekterede stald er drænet gulv om spalter fravalgt, selvom det ud fra arbejdsmæssige og managementmæssige forhold er vurderet som det bedste for ansøger. Drænet gulv + spalter er dog fravalgt fordi lugtemissionen er højere end fra delvis spaltegulv med 25-49 % spalter.

Gulvtypen delvis spalter, 25-49 % fast gulv, sammen med det biologiske luftrensfilter giver den lavest muligt lugtemission, og dermed den mindste gene for naboerne til anlægget.

Ammoniak reducerende tiltag

Gylleforsuring

Ved tilsætning af 4-6 kg koncentreret svovlsyre (H_2SO_4) pr. 1.000 kg svinegylle sænkes gyllens pH-værdi til mellem pH 5,5 og 6,0. Sænkningen af pH i gyllen medfører, at ammoniak kvælstof i stigende omfang omdannes til ammonium, der ikke fordamper. I BAT blad *Svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde*⁴ er redegjort for, at ved en hyppig justering af pH-værdien i slagtesvinegylle i stalde med 1/3 drænet gulv og 2/3 spaltegulv, reduceres ammoniakfordampningen med 70 pct. (Pedersen, 2004)⁵, mens en anden afprøvning i lignende stald, hvor afprøvningen gik ud på at kombinere forsuring og tilsætning af hydrogenperoxid (brintoverilte), viste en reduktion i ammoniakemissionen på 85 pct. (Pedersen, 2007). Det er endnu uafklaret, om den forøgede effekt kan tilskrives en direkte effekt af forsuringen, eller om den skyldes vekselvirkningen mellem behandlingen med henholdsvis svovlsyre og brintoverilte, eller om effekten skyldtes, at syreforbruget var dobbelt så højt som i et normalt forsøringsanlæg. Generelt forventes det derfor i MST BATblad *Svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde*, at forsuring kan reducere

⁴ BAT-bladet erstatter BAT-byggeblad Gr.nr. 106.04-54 Svovlsyrebehandling af gyllen i stalde med delvist spaltegulv og 106.04-56 Svovlsyrebehandling af gylle i stalde med drænet gulv.

⁵ Resultat forekommet ved ét forsøg.

ammoniakfordampningen fra en slagtesvinestald med ca. 65-70 %. Derudover er det kendt – hvilket også fremgår af MST BAT blad *Svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde* – at forsuring ikke kun har en dokumenteret positiv effekt på kvælstoftabet fra stald / lager, men også har en positiv effekt på markniveau som følge af det reducerede kvælstofstab fra stald/lager samt en øget kvælstofsudnyttelse.

Problematisk for teknikken er blandt andet, at den reducerede ammoniakemission fra stald og lager opnås ved at sænke pH, så ammoniak-kvælstof i stigende omfang omdannes til ammonium, som er et giftigt stof for fisk i vandløb og søer. Der er endnu ikke endegyldigt belyst, at der ved anvendelse af forsuret gylle ikke sker tab af ammonium til vandmiljøer til skade for fisk.

Syretilsætningen har tidligere været og er stadig diskutabel i forhold til holdbarheden af betonen i gyllekumme og gyllebeholder. Ifølge FarmTest nr. 41 af 2007 skyldes problemet ofte utilstrækkelig omrøring af gyllen, hvorfor syren samlede sig på bunden og tærede betonen. Generelt påpeges det i Miljøstyrelsens BAT blad *Svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde*, at svovlsyretilsætning til gylle kan have negative konsekvenser for holdbarheden ved nogle typer af beton på grund af en sulfatreaktion. Anbefalingerne for valg af beton bør derfor følges, jf. Landbrugets Byggeblad nr. 102.17.19 (2003). Desuden er der henvendelser, der indikerer, at lugten fra anlægget ofte forværres, hvilket også er påpeget i Miljøstyrelsens BAT blad *Svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde*.

Derudover kan det i fremtiden blive problematisk at levere forsuret gylle til f.eks. biogasanlæg, hvor en for stor mængde forsuret gylle kan medføre problemer med at opretholde den biologiske proces i produktionen af gas fra gylle i biogasanlæg. Dette er så sent som den 24. juni 2009 blevet bekræftet af formanden for Foreningen for Danske Biogasanlæg, Aksel Buchholt, til Center for Bioenergi og Miljøteknologisk Innovation (CBMI), se meddelelse på CBMIs hjemmeside af 24. juni 2009.

Endeligt kræver forsuringen, at der er ekstra særlig fokus på arbejdssikkerheden omkring arbejdet med syren, hvilket skyldes, at der er fare for ætsning og svovlbrinteudvikling ved håndtering af svovlsyre.

På baggrund af ovenstående er gylleforsuring fravalgt, dog overvejende ud fra, at lugten fra anlægget – som også påpeget i Miljøstyrelsens BATblad *Svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde* – kan blive forværret ved brug af forsuring, hvilket vil være yderst u hensigtsmæssigt i forhold til naboerne på Hjelmslevvej 5 og Hjelmslevvej 8. Da forsuring primært har til formål at reducere ammoniakfordampningen fra staldanlægget, og derfor i bedste fald ikke har nogen effekt på lugten (og i værste fald forværres lugten fra anlægget), har Ole Larsen valgt at satse på en lugtreducerende teknologi i form af biologisk luftrensning, der som sidegevinst også reducerer ammoniakfordampningen. Derudover ønsker Ole Larsen at bibeholde muligheden for, at han muligvis i fremtiden – i takt med opførelsen af flere biogasanlæg, hvilket er fremlagt som en ambition i Grøn Vækst af regeringen – skal kunne levere gylle til biogasanlæg. Derfor er det problematisk, hvis forsuret gylle i fremtiden ikke vil være så attraktiv til brug i biogasproduktionen som ikke-forsuret gylle (jf. meddelelse på CBMIs hjemmeside af 24. juni 2009). Ole Larsen ønsker derfor ikke at binde sig til forsuring.

Ole Larsen har derfor samlet set valgt at satse på luftreducerende tiltag – biologisk luftrensning og fast gulv (25-49 %) ⁶ – der også har en ammoniakreducerende effekt. Derudover har Ole Larsen suppleret disse tiltag ved at tilføje yderligere ammoniakreducerende tiltag i form af reduceret råprotein til dyrene ved øget fodereffektivitet,

⁶ Derudover hæves de eksisterende afkast på de eksisterende stalde med ½ meter, hvilket ikke reducerer lugten, men medfører, at luften kastes højere op over bygningerne og opblandes mere, samtidig med, at luften bedre vil kunne bæres hen over naboerne.

tilsætning af benzoesyre til foderet, anvende gyllekøling i alle eksisterende stalde, samt overdækning af den projekterede gyllebeholder. Samlet set overholder Ole Larsen det BAT-emissionskrav for ammoniakfordampningen på 0,29 kg N pr. producerede slagtesvin (30-102 kg ved norm 2005/06), som det er fastlagt af Skanderborg Kommune.

Kemiske filtre

Bovema S-air har dokumenteret gode resultater med at reducere ammoniakkoncentrationen med henholdsvis 96 % i slagtesvinestalde over året og 98 % i smågrisestalde om sommeren. Luftrensere har dog ingen effekt med at reducere lugten fra stalene, og filtrene skal konsekvent vaskes ca. én gang om måneden, jævnfør Dansk Svineproduktions afprøvninger af filteret. Ved anvendelse af Bovema S-air er der et forbrug af svovlsyre, el og vand, samt driftstimer i forbindelse med vedligeholdelse, service, og jævnlig vask af filtrene. De manglende effekter på lugtreduktion har bevirket, at Farmtech A/S fremadrettet kun forhandler Bovema S-air som en et-trins luftrensere indeholdende ét filterelement med overrisling af en svovlsyreopløsning med henblik på at reducere ammoniakemissionen fra stalde. Dermed er selve driftsomkostningerne til svovlsyre, vand og el blevet nedbragt væsentligt. Der skal dog stadig påregnes omkostninger og mandtimer fra den øvrige besætningsdrift til service, vedligeholdelse og jævnlig vask af filter.

ScanAircleans centrale luftrensere har som Bovema S-air gode afprøvningsresultater på omkring 97 % reduktion af ammoniakkoncentrationen om sommeren fra en kombineret smågrise- og polte-/ornestald. Til gengæld er der ikke dokumenteret nogen lugtreducerende effekt ved anvendelse af filteret. Omkostningerne er endnu ikke helt klarlagt, da systemet er under løbende justering fra tidligere afprøvninger.

Kemisk luftrensning kan reducere ammoniaktabet fra stalene, men der er stadig visse problemer med driften, som der fortsat arbejdes med at optimere. Derudover kræver de kemiske luftrensere, at man accepterer at arbejde med svovlsyre, som forårsager reduktionen af ammoniakkoncentrationerne, samt de jævnlige nedvaskninger af filtrene, idet de kun har begrænset effekt, hvis dette undlades.

På baggrund af ovenstående er kemisk luftrensning fravalgt.

I skrivende stund (primo 2010) er forhandlerne af både Bovema S-air og ScanAirclean gået konkurs. Derudover er den hollandske forhandler af Bovema S-air gået konkurs.

1.7 Risici og ophør

Risici

Redegørelse for mulige uheld

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være:

- ventilationssvigt, forkerte foderblandinger, driftsstop på foderanlægget, brand
- uheld med ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel,
- på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle.

Minimering af risiko for uheld

Der er etableret en alarm på ventilationsanlægget således, at der i forbindelse med driftsstof bliver iværksat nødventilation i anlæggene. Derudover får Ole Larsen, der står for ejendommens drift, meddelelse pr. telefon ved fejlmeldinger på ventilationssystemet. Indlægssedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder.

Ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret. Alarmen vil – som ved fejlmeldinger på ventilationen – sende besked til Ole Larsens telefon.

Der står en sæk med savsmuld i foderrummet til at opsuge eventuelle rester eller spild fra flydende foder, og generelt bliver foderrummet jævnlige rengjort for eventuel spild.

Gyllebeholderen er underlagt 10-års kontrol, hvor en inspektør kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderen placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderen med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontakten om assistance. Gyllebeholderen er udstyret med omfangsdræn og inspektionsbrønd.

Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan, som er tilgængelig for personalet. Beredskabsplanen vil indeholde telefonnumrene til de privatpersoner (ejer Thorkild Lyngkær Pedersen og driftsansvarlig Ole Larsen) samt de offentlige instanser, der skal kontaktes i tilfælde af uheld med f.eks. gyllebeholderen, brand, strømsvigt, og lignende. Derudover vil alle medarbejdere personligt blive instrueret i forholdsreglerne i forbindelse med eventuelle uheld, samt hvem de skal kontakte.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejlleverance.

Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget.

Hvis gyllebeholderen skulle springe eller på anden måde lække, vil gyllen løbe ud på det omkringliggende areal omkring staldbygningerne og kan samles op derfra. Der er ikke vandløb eller søer i umiddelbar nærhed, der er i fare for at blive forurenede, såfremt der skulle ske lækage på beholderen.

Den eksisterende gyllebeholder såvel som den projekterede gyllebeholder er og vil være gravet godt ind i terrænet, så der ikke er mulighed for, at gyllen kan løbe øst og nord på.

Alarmcentralen vil øjeblikkeligt blive kontakten. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontakten på tf.: 112.

Ved ophør af drift

Såfremt driften af virksomheden skulle ophøre ved overdragelse, tvangslukning, bortforpagtning, vil de alment gældende regler for ophør af udøvelse af selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse, Bekendtgørelse nr. 850 af 16/12/2007 blive overholdt.

Bygningerne og gødningslagerne vil blive tømt for husdyrgødning, foderrester vil blive fjernet, staldene vil blive rengjort, og olietanke vil blive tømt og eventuelt fjernet i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsmæssigt affald i Skanderborg Kommune.

Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, der vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil straks blive meddelt til tilsynsmyndigheden. Dette gælder også, såfremt Ole Larsen skulle overtage ejerskabet af ejendommen.

2. VILKÅR FOR GODKENDELSEN

2.0 Generelt

- 2.0.1 Et eksemplar af nærværende godkendelse skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om godkendelsens indhold.
 - 2.0.2 Landbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen, dog med de eventuelle ændringer, der fremgår af vilkårene.
 - 2.0.3 Hele anlægget skal vurderes af en energi-konsulent, med henblik på optimering af energiforbruget. Anvisninger fra konsulenten skal følges.
-

2.1 Produktion og fodring

- 2.1.1 Godkendelsen omfatter en årlig produktion af slagtesvin 12.376 stk., 30-110 kg svarende til 367,31 DE.
 - 2.1.2 Råprotein reduceres til 154 g/FE, og der tilsættes 5 g benzosyre (eller lignende)/FE. Der fodres med max 2,84 FE/kg tilvækst for slagtesvinene
 - 2.1.3 Fosfor indholdet må maksimalt være 4,6 g P/FE,
For at leve op til BAT i forhold til fosfor, vil dyretrykket på de arealer, hvor gødningen bringes ud, blive sænket til 1,2 DE/ha. Dermed bliver effekten på jorden den samme som hvis indholdet i fodret var sænket til niveauet i Vejledningen 2009/10.
-

2.2 Bygninger og faste anlæg

- 2.2.1 Byggematerialerne til den ny stald m.v. skal være af samme art og farve som for de eksisterende stalde. Lokalisering af de ny bygninger skal være som angivet i bilag 1 og højden må ikke overstige de eksisterende stalde.
 - 2.2.2 Staldgulvet i den nye stald skal være delvis spaltegulv, med minimum 25 % fast gulv (den andel af gulvet, hvor der ikke er gyllekumme under gulvet).
 - 2.2.3 Der bygges et biologisk luftrensingsanlæg langs den ene langside af den nye stald.
 - 2.2.4 Der plantes/vedligeholdes skærmende beplantning på mindst 3 rækker hjemmehørende arter, i blandet stedsegrønt, rundt om hele anlægget, som skal være etableret senest 1 år efter byggeriet er færdigt.
 - 2.2.5 Den nye gyllebeholder bygges med fast overdækning.
 - 2.2.6 Afkast-skorstene på de eksisterende stalde forhøjes med 0,5 m
-

2.3 Støjgrænser

- 2.3.1 Svinebrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	ref. tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	ref. tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	ref. tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	ref. tid 1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	ref. tid ½ time

- 2.3.2 Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.
- 2.3.3 Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.
- 2.3.4 Lavfrekvent støj fra landbruget må ikke overskride følgende værdier, målt indendørs i omliggende beboelser, idet støjgrænserne gælder for et måletidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst

Anvendelse		A-vægtet lydtrykniveau (10-160 Hz) dB
Beboelsesrum	Aften/nat (kl. 18-07)	20
	Dag 8kl. 07-18	25
Virksomheder		35

2.4 Opbevaring af husdyrgødning

- 2.4.1 Opbevaringsanlæggene for husdyrgødning på ejendommen (eksisterende plus ny gyllebeholder) skal have en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.
- 2.4.2 Gødning og vaskevand fra udleveringsrampen for smågrise skal ledes til gyllekanalerne eller til en opsamlingsbeholder og videre til gyllebeholderen.

2.5 Affald

- 2.5.1 I tidsrummet indtil afhentning skal døde dyr opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold, og hævet fra jorden i en passende afstand, under opbevaring.

Større døde dyr skal anmeldes til afhentes hurtigst muligt og senest efter 24 timer efter konstatering af dødsfaldet

- 2.5.2 Der må ikke foretages afbrænding af affald.
-

2.6 Lugt

- 2.6.1 Ventilationsfirmaets instruktioner for vedligeholdelse af ventilationsanlæggene skal følges. Ventilationsanlæggene skal rengøres jævnligt og justeres efter behov, dog mindst en gang om året.
 - 2.6.2 Der skal jævnligt gøres rent i staldene, dvs. i det mindste når hvert afsnit tømmes for dyr. Bund- og vægflader skal så vidt muligt holdes tørre for at mindske lugtgenerne.
 - 2.6.3 Det biologiske luftrensingsanlæg skal være i drift hele året. Vandforbruget til anlægget registres løbende, mindst én gang pr. måned. Sammen holdes med leverandørens forventning til vandforbrug.
-

2.7 Skadedyr og støv

- 2.9.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Danmarks Jordbrugsforskning, skadedyrlaboratoriet.
 - 2.9.2 Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.
-

2.8 Uheld

- 2.8.1 Landbruget skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.
 - 2.8.2 Pumpning af gylle til gyllevogn skal ske under opsyn. Pumpeanlægget til og fra gyllebeholderen skal være udformet, så pumpen ikke kan aktiveres ved et tilfælde ELLER: Startknappen skal udformes, så den kun kan aktiveres ved brug af nøgle.
 - 2.8.3 Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet skal beredskabet straks orienteres via tlf.112.
-

2.9 Ophør

- 2.9.1 Ved ophør af driften på ejendommen skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage til en miljømæssigt tilfredsstillende tilstand.
-

2.10 Ammoniak

- 2.10.1 Gyllekøling, 18 kWh/m², minimum 3.000 timer pr. år i alle stalde. Driftstimer registreres mindst én gang pr. måned.
-

2.11 Afsætning af husdyrgødning

- 2.11 Al husdyrgødning afsættes til Gl. Stillingvej 4. Nærværende godkendelse er betinget af, at Gl. Stillingvej 4 og de tilknyttede arealer opnår en miljøgodkendelse.

2.12 Egenkontrol

- 2.12.1 Der skal hvert år udarbejdes en journal, dvs. en samling af nedenstående oplysninger, så den kan fremvises pr. år ved tilsyn.

1. Dokumentation for besætningens størrelse, fx E-kontrol og salgsfakturaer.
2. Dokumentation for indhold af råprotein (max 154 g/FE), fosfor (max 4,6 g/FE) og benzosyre (min 5 g/FE) i foderet, samt den anvendte fodermængde (max 2,84 FE/kg tilvækst).
3. Servicerapport for eftersyn og justering af ventilationsanlæg.
4. Dokumentation for drift og vedligeholdelse af det biologiske luftrensningsanlæg, herunder vandforbrug/måned
5. Dokumentation for drift af gylle-køling anlæg, herunder driftstimer/måned
6. Bortskaffelse af affald.
7. Registrering mindste hvert kvartal af vand- og energiforbrug
8. Reparation af gyllebeholder.
9. Uheld, der har medført risiko for forurening af grundvand eller vandløb.

- 2.12.2 Kontrol af støj Såfremt kommunen får begrundet mistanke om, at vilkår 2.3 om støjgrænser ikke er overholdt, forlanges det, at landbruget foretager de nødvendige tiltag og efterfølgende fremsender dokumentation for, at støjgrænserne ikke er overskredet.

Udgifterne hertil afholdes af landbruget. Dokumentationen skal ske i form af målinger og/eller beregninger foretaget i en periode, hvor bedriftens støj under normale forhold er maksimal. Dokumentation vedrørende støj skal udføres efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 5/1984, Målinger af ekstern støj og nr. 5/1993, Beregning af ekstern støj fra virksomheder eller Orientering nr. 9/1997. Måling og beregning skal udføres af et målefirma, der er akkrediteret eller en person, der er certificeret til "miljømålinger – ekstern støj".

3. KOMMUNENS VURDERING

3.1 Naboer og ejendommens drift

Afstandskrav

I Lov om Miljøgodkendelse §§ 6 og 8 er en række afstandskrav, som nye stalde, opbevaringsanlæg m.m. for mere end 3 DE skal overholde.

Nærmeste -	Aktuel afstand, m	Min. krav til afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Under 25 m	25
Almene vandforsyningsanlæg	Over 1 km	50
Vandløb/dræn /sø	Knap 1 km til nærmeste åbne vandløb Ca. 200 m til nærmeste vandhul	15
Offentligvej og privat fællesvej	Ca. 35 m	15
Levnedsmiddelvirksomhed	Over 25 m	25
Beboelse på sammen ejendom, fra den nye stald	Ca. 40 m	15
Nabo-skel, fra den nye stald	35 m	30
Nabobeboelse, syd for Nord for	Ca. 120 m Ca. 270 m	50
Samlet bebyggelse	1,2 km, Foerlev	50
Byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område til boliger	3,9 km, Skanderborg	50

Alle afstandskrav overholdes, undtagen afstanden til ikke-almene vandforsyning. Det er oplyst i ansøgningen, at denne boring er ude af drift, og ejendommen er koblet på offentlig vandforsyning. Boringen er derfor sløffet af en autoriseret brøndborer. Dette er dokumenteret overfor kommunen.

Lugt

Der vil hovedsageligt være tale om forurening i form af lugt, støv og ammoniak fra stalden. Desuden vil det lugte i forbindelse med udkørsel af gylle, dog i begrænsede perioder.

I ansøgningsmaterialet udregnes en lugtgenegrænse. Denne grænse skal som udgangspunkt overholdes.

Type	Faktisk afstand, ca. m	Ukorrigeret geneafstand, m	Korrektion for at naboen ligger syd for	Luftrensning indregnet, fra ansøgningskema
Byzone	3900	773	-	515
Samlet bebyggelse	1200	594	-	380
Enkelt bolig	125	293	235	149 (korrigeret for placering)

Ved nudriften er geneafstanden, korrigeret for at nabobeboelsen ligger syd for staldanlægget, ca. 99 m.

Uden tiltag overholdes lugtgenegrænsen til enkelt boliger uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger selv, ikke. For at mindske lugtgenerne vil der blive etableret et biologisk luftreanseanlæg på den nye stald og den nye stald vil blive opført med den gulvtype som har den mindste lugtemission. Ved beregning i ansøgningssystemet overholdes lugtgenegrænsen til nærmeste nabo syd for fortsat ikke helt. Luftreanseanlægget er beskrevet i afsnit 1.2.

Udover etablering af det biologiske luftreanseanlæg forhøjes ventilationsafkastene på de eksisterende stalde med 0,5 m. Da det ikke er muligt at indregne dette i ansøgningssystemet er der udarbejdet en OML-sprednings-beregning, hvor alle de lugt-reducerende tiltag indgår.

Beregning af lugtgenegrænsen til enkelt bolig foretages i ansøgningssystemet via FMK-metoden. Ved normale afkastsforhold kan en OML-beregning derfor ikke benyttes, men da en del af afkastene forhøjes og det biologiske luftreanseanlæg på den nye stald fungerer som en afkast flade, vurderes at OML-modellen alligevel kunne benyttes.

Hvis der er en systematisk asymmetri i lugtspredningen, som skyldes placering af afkastene, kan der anlægges en skarp tolkning af resultaterne, hvilket vil sige, at lugtgene kriteriet skal være opfyldt ved de aktuelle naboer.

Men da en del af indsatsen er at forhøje afkastene, skal der som udgangspunkt anlægges en konservativ vurdering af OML-resultatet, det vil sige, at lugtgenekravet skal være overholdt hele vejen rundt om anlægget. Årsagen er at en forhøjelse af afkastene betyder, at der sker en større opblanding af lugten, og spredningen dermed mindre retningsbestemt. Forhøjelsen er i dette tilfælde dog af begrænset højde, derfor vurderer Skanderborg kommune, at en mellem ting mellem de to typer tolkninger kan anvendes.

Ved en konservativ tolkning kan geneafstanden reduceres med 20 % syd for anlægget.

Lugtbidraget

Som input i OML-modellen anvendes emissioner beregnet i ansøgnings-systemet, både som LE/s (FMK-modellen) og OUE/m³, som er den nye vejledning.

Resultat af OML-beregningerne	Geneafstand, enkelt bolig, FMK 10 LE/s	Geneafstand, enkelt bolig, Ny vejledning, 15 OUE/m³
Skarp tolkning	50 m	90 m
Konservativ tolkning	130 m	170 m
20 % reduktion af genegrænsen syd for anlægget	104 m	136 m

Den faktiske afstand fra det beregnede lugtcentrum til nærmeste nabo er i ansøgningsmaterialet beregnet til ca. 125 m. Da beregningen med OUE/m³ er den med de længste geneafstande, vil der blive taget udgangspunkt i den, jf. principperne for tolkninger i ansøgnings-systemet.

Dernæst bliver det afgørende om der anlægges en skarp eller konservativ tolkning af OML-beregningsresultaterne.

Af resultat-tabellen ovenfor fremgår at kun ved en 100 % konservativ tolkning af beregningen med OUE/m³ overholdes geneafstanden til naboen ikke.

Da der er en vis asymmetri i lugtspredningen fra anlægget, vurderer Skanderborg kommune, at et vægtet gennemsnit af geneafstanden må være det rigtige, således at den skarpe-

tolkning gælder for den andel af dyrene som går i de eksisterende stalde og der kan forventes en vis asymmetri i lugtspredningen og en konservativ tolkning for den del af dyrene som går i den projekterede stald, hvor den biologiske luftrensning kobles på, og der derfor ikke kan forventes en asymmetri, da afkastet er en stor flade.

Der går ca. 37 % af dyrene i den projekterede stald og 63 % i de eksisterende stalde. Det giver et vægtet gennemsnit på 115 m som lugtgenegrænse, når der tages højde for 20 % reduktion af den afstanden som kommer fra den konservative tolkning. Dermed overholdes lugtgene afstanden, når alle tiltagene for at reducere lugt anvendes.

Spildevand

Afløbene fra staldene bliver ledt til forbeholder, hvorfra der pumpes til gyllebeholderen. Dermed vil al vaskevand og spildvand fra staldene blive ledt til gyllebeholderen, som det skal jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Tagvand fra alle bygninger ledes til markdræn, og leder til området nord for ejendommen. Der er tagrender på alle tage, hvilket betyder, at al tagvand ledes bort.

Sanitært spildevand ledes til offentlig kloak.

Al spildevand vurderes at blive afledt forsvarligt.

Sprøjtemidler

Opbevaring og udbringning af sprøjtemidler, samt rengøring af sprøjtemidler er reguleret i bekendtgørelse om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, nr. 268 af 31. marts 2009.06.25

Det forudsættes, at disse regler overholdes og der stilles ikke skærpede vilkår i denne forbindelse.

Støj

Støjklenderne er beskrevet i kapitel 1. Alle de beskrevne støjklender er almindeligt forekommende på svinebrug.

Det vurderes, at svinebruget skal overholde støjgrænserne for "Type 3. Blandet bolig og erhverv" i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land og er opstillet i vilkår 2.3.

Når støjgrænserne overholdes, vurderes at naboer ikke vil blive generet væsentligt af produktionen.

Opbevaring af husdyrgødning

Der stilles krav om 9 mdr. kapacitet, således at det er muligt at opbevarer gødningen indtil det er hensigtsmæssigt i forhold til plantevæksten, at bringe det ud.

Det er i ansøgningen sandsynliggjort, at vilkåret kan overholdes, idet der bygges er ny gylletank, således at der bliver lige godt 9 måneders opbevaringskapacitet ved fuld produktion.

Affald

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge de gældende regulativer for Skanderborg Kommune.

Der er i regulativet bl.a. krav til opbevaring af farligt affald som fx spildolie: Affaldet skal opbevares i godkendt emballage på en plads med tæt bund, der kan opsamle indholdet fra den største beholder, og pladsen skal være overdækket.

Døde dyr og andet animalsk affald skal bortskaffes efter bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr (bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007), hvor anmeldelse af afhentning af større dyr skal ske inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet, og mindre dyr skal afhentes mindst hver 5. dag. Indtil afhentning skal døde dyr opbevares hævet fra jorden og afskærmet fra hunde og vilde dyr.

I ansøgningen er det beskrevet, at erhvervsaffald håndteres fra Gl. Stillingvej 4, og derfor behandles håndtering af affald i miljøgodkendelsen for Gl. Stillingvej 4.

Medicinaffald indsamles med en ordning under RenoSyd.

Det vurderes, at affald håndteres forsvarligt, og Skanderborg kommune ser ingen grund til at stille skærpende vilkår.

Skadedyr og støv

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekanaler og strøelse er gode udklækningssteder for fluerne, så en særskilt bekæmpelse vil ofte være nødvendig og stilles derfor som krav.

Retningslinjerne angiver en række afprøvede metoder og opdateres løbende, se evt. hjemmesiden www.dpil.dk: "Retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr".

Det er i ansøgningen beskrevet, at ejendommen er tilmeldt en ordning, som står for både flue- og rottebekæmpelse. Fluer bekæmpes med rovfluer. Mod rotter opstilles fælder, som det hyrede firma fører tilsyn med.

Der vil forekomme udsendelse af støv fra staldventilationen og fra brug af fodermøllen, men det vurderes, at det ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboerne.

Skanderborg Kommune vurderer, at når det beskrevne gennemføres, vil der ikke umiddelbart opstå gene som følge af rotter og/eller fluer, og det vurderes at der ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår.

Olietanke

Der findes en olietank på ejendommen, til dieselolie. Tanken vurderes at stå forsvarligt, og der vurderes ikke at være grundlag for at stille yderligere vilkår, som skærper gældende lovgivning.

Transporter

I kapitel 1 er fordelingen af transportere beskrevet. Det fremgår her, at bort set fra en forøgelse af levering af dyr fra hver anden uge til hver uge, så er resten af den øgede transport udbringning af husdyrgødning.

Al husdyrgødning indgår gødningsregnskaber for Gl. Stillingvej 4, hvorfra markdriften styres. Der er dog en væsentlig del af udbringningsarealerne lige omkring ejendommen på Hjelmslevvej 3, hvor gyllen skal bringes ud. Hovedparten af transporterne vil derfor foregå på interne markveje og relativt kort stræk på landveje uden for landsbyer.

Udbringningen vil ske i afgrænsede perioder i foråret, og efter høst.

Selvom det er en betragtelig stigning i antallet af transporter, vurderer Skanderborg Kommune ikke at omkringboende vil blive generet væsentligt, i det landzonen må betragtes som landbrugets arbejdsområde.

Vurdering af projektets konsekvenser for naboer

Ejendommen ligger uden for bymæssig bebyggelse, med ca. 125 m til nærmeste nabo syd for. Som en del af projektet er indarbejdet et biologisk luftrensingsanlæg. Biologiske luftreanseanlæg er de anlæg, som indtil videre er bedst egnede til at fjerne lugt fra ventilationsluft fra svinestalde. Med det projekterede anlæg, vil den beregnede lugtgenegrænse, beregnet med OML-modellen, kunne overholdes. Det vurderes, at ingen af de øvrige behandlede temaer vil genere omkringboende.

Vilkår for Godkendelsen

Vilkår 2.2., 2.3 og 2.7 – som alle er stille helt eller delvist for at naboer ikke vil blive væsentligt generet af udvidelsen.

3.2 BAT (bedst anvendelige teknologi)

BAT skal betragtes som en generel branchenorm, hvilket betyder, at kravene til BAT ikke kan skærpes, med baggrund i det aktuelle brugs placering i et følsomt område.

I forhold til naboer kan der kun stilles yderligere krav om BAT, hvis der er naboer, som kan blive berørt.

Miljøstyrelsens BAT-kontor har udsendt udkast til forslag til standardvilkår for BAT på svinebrug. Med udgangspunkt i dette udkast, og principperne om at stille krav til BAT som er samlet krav til ammoniak emissionen fra anlægget, har Skanderborg kommune i dette tilfælde vurderet, at et krav om max. 0,29 kg N/slagtesvin 30-102 kg vil være BAT for udvidelsen.

Der er ansøgt om at producere slagtesvin op til 110 kg, hvilket giver et krav til BAT på 0,33 kg N/slagtesvin, når der tages højde for dette. Der søges om at udvide produktionen med 6975 slagtesvin pr. år, hvilket med 0,33 kg N/dyr giver 2.230 kg N tab via ammoniakemission.

De eksisterende beregnes som norm emission 0,44 kg N/slagtesvin, korrigeret til 110 kg => 0,5 kg N/slagtesvin. Der er i alt 5400 slagtesvin = 2725 kg N tab via emission.

I alt må der dermed, for at leve op til BAT tabes 5.045 kg N via fordampning. I ansøgningsmaterialet er beregnet, at der tabes 5041 kg N. Dermed lever produktionen op til BAT.

Staldindretning

I en del af de eksisterende stalde, som er total renoveret i 2002, er der delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv og i en tilbygning fra 2006 (stald 7) drænet gulv + spalter. I den nye stald ønskes delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv. De eksisterende stalde forventes at skulle renoveres om 15-20 fra den seneste renovering. Der er ikke proportionalt at kræve de eksisterende stalde ændret, så alle stalde får den mindste ammoniakfordampning, dertil er udgiften for stor i forhold til gevinsten på ammoniak. Derimod skal den bedst anvendelige staldtype på det pågældende tidspunkt anvendes, når staldene skal renoveres, eller ammoniakfordampningen skal reduceres så den maksimalt er på samme størrelse, som BAT kravet er til den tid.

Desuden anvendes gyllekøling i alle eksisterende staldafsnit. Overskudsvarmen herfra anvendes til opvarmning af den faste del af gulvet i stalden og til opvarmning af stuehuset.

Skanderborg kommune vurderer, at da disse tiltag bidrager til at leve op til det samlede BAT krav, og varmen fra gyllekølingen genanvendes er dette BAT.

Det biologiske luftreanseanlæg installeres for at reducere lugten fra produktionen og ammoniakfordampningen fra den nye stald. Anlægget er ikke nødvendigvis BAT, men nødvendigt for at produktionen kan leve op til lugtkravene i lovgivningen.

Foder

Foderets sammensætninger reguleret således, at der maksimalt vil være 154 g råprotein i foderet og der tilsættes benzosyre, eller et tilsvarende produkt, som vil fremme optagelsen af proteinerne i foderet. Samtidig tildeles maksimalt 2,84 FE/slagtesvin.

Der tilsættes fytase, således at der maksimalt er 4,6 g P/FE i foderet. Dette svarer ikke helt til de standard forudsætninger der fremgår af Vejledning om gødskning og harmoniregler 2009/10 fra Plantedirektoratet, som vurderes af Skanderborg kommune at være BAT i forhold til fosfor i foderet.

For at leve op til BAT i forhold til fosfor, vil dyretrykket på de arealer, hvor gødningen bringes ud, blive sænket til 1,2 DE/ha. Dermed bliver effekten på jorden den samme som hvis indholdet i fodret var sænket til niveauet i Vejledningen 2009/10.

Både indholdet af fosfor og råprotein i foderet vurderes at leve op til BAT.

Forbrug vand og energi

- Ventiler i trug frem for frithængende ventiler.
- Der anvendes iblødsætning før vask og vask med højtryksrensere og koldt vand.
- Der sker rengøring efter hvert hold af ventilationssystemerne i forbindelse med almen vask og rengøring efter hvert hold, hvilket begrænser modstanden,
- Al ventilation er styret af et temperatur- og fugtighedsreguleret styringssystem,
- Al elektrisk belysning er timerindstillet og med automatisk tænd/sluk,
- Der anvendes renere teknologi i forhold til energiforbruget ved brugen af varmegenindvinding til opvarmning af stuehus og gulvvarmen i de stalde, der har delvis spaltegulv.

Alle disse forholdsregler betragtes som BAT.

For at leve op fuldt op til BAT, skal energiforbruget registreres og noteres mindst én gang pr. kvartal, jf. vilkår 2.11 pkt. 7. Desuden skal hele den ansøgte anlæg gennemgås af en energikonsulent, og eventuelle forbedringsforslag, som kan tilbagebetales over en rimelig årrække (ca. 5 år) gennemføres.

Desuden vurderer Skanderborg kommune, at det er BAT, at projektet gennemgås af en energikonsulent, og at de anbefalede foranstaltninger gennemføres.

Opbevaring og Udbringning af husdyrgødning

BAT for at opbevare gylle i en gyllebeholder er:

- Med fast låg, tag eller en teltstruktur, eller har et flydelag, såsom snittet halm, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA), ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørringsskorpe.
- Opbevaringen sker i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger.
- Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.

- Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år.
- Gyllen røres kun lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken.

Da der er tale om den nye gyllebeholder og en forholdsvis stor produktion, kan overdækningen også set ud fra en proportionalitets synspunkt betragtes som BAT.

I afsnit 1.5 er både opbevaring og håndtering af gylle beskrevet, og på den baggrund vurderer Skanderborg kommune at opbevaring af gylle lever op til BAT. Udbringning af gylle vurderes i godkendelsen til Gl. Stillingvej 4.

Management/godt landmandskab

Under afsnit 1.5 er beskrevet en række forhold, som betragtes som BAT for management. Det er anført, at der ikke udarbejdes en plan for reparation og vedligeholdelse, men at reparationer udføres løbende.

Skanderborg kommune vurderer at, når der føres dagligt tilsyn, og der foretages løbende opfølgning på konstaterede fejl og mangler, er en egentlig fremadrettet plan ikke nødvendig, for at produktionen lever op til BAT.

Vurdering af projektets anvendelse af BAT

Det samlede BAT-krav vurderes af Skanderborg kommune til at være 0,33 kg N/slagtesvin 30-110 kg. Ammoniakfordampningen er reduceret ved gyllekøling, biologisk luftrensning, overdækning af ny gyllebeholder og reduceret indhold af råprotein i foderet og reduceret foder mængde, så den samlede, beregnede ammoniakfordampning fra produktionen kan betragtes som BAT.

For fosfor i foderet tager Skanderborg kommune udgangspunkt i Vejledningen fra Plantedirektoratet. Fosfor indholdet er 4,3 g P/FE og det tab, der er fra grisene ved dette indhold vurderes som BAT. For at leve op til dette, er indholdet af fosfor i fodret reduceret til 4,6 g P/FE og samtidig vil udbringningen i den ansøgte drift blive reduceret til 1,2 DE/ha i godkendelsen for Gl. Stillingvej 4. Dermed bliver udbringningen på markerne den samme, som ved et fosforindhold på 4,3 g P/FE.

Forbrug af vand og energi følges løbende, og konstaterede fejl og mangler håndteres straks. Desuden vil det samlede projekt blive gennemgået af en energikonsulent. Dette vurderes som BAT.

Håndtering af husdyrgødning følger de nationale regler, hvilket vurderes som BAT.

Samlet set vurderes det, at projektet lever op til kravet om anvendelse af BAT-teknologier

Vilkår for godkendelse

Vilkår 2.0, 2.1, 2.6 og 2.10 medvirker til at det samlede projekt lever på til BAT.

3.3 Landskabsinteresser

I kommuneplanen er udpeget områder med:

Kulturmiljøer

Landskabinteresser

Geologiske interesseområder

Rekreative interesser

Den nye staldbygning ligger uden for alle disse interesser områder.

Fredninger og beskyttelseszoner

Den nye stald ligger ligeledes uden for fredninger, kirkeindsigtsområder og beskyttelseszoner langs søer, vandløb og skove

§ 22

Den nye stald bygges i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen. Projektet skal derfor ikke vurderes efter § 22 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Vurdering af projektets konsekvenser for landskabelige forhold

Den nye stald bygges i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen. Der er ingen udpegede interesseområder fra kommuneplanen, beskyttelseszoner eller fredninger på området.

Skanderborg kommune vurderer derfor, at der ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår i den forbindelse, og at stalden kan opføres med den ansøgte placering, uden at være i modstrid med forslag til kommuneplan eller andre landskabsinteresser.

3.4 Naturområder

Fra stald og lager sker der et luftbåret tab af kvælstof i form af fordampning af ammoniak. En del af den fordampede ammoniak falder ned i kort afstand fra kilden, hvilket kan forringe kvaliteten af skove og naturområder.

Ifølge det indsendte ansøgningsmateriale øges det samlede ammoniaktab fra stald og lager med ca. 2.670 kg N/år til i alt ca. 5.040kg N/år.

I beregningen af ammoniaktabet er indregnet, det at der etableres gyllekøling og at indholdet af råprotein i foderet reduceres for at opfylde det generelle krav om 20 pct. reduktion af ammoniakemission for udvidelser samt for stalde som renoveres.

§ 3 områder som afsætter bufferzone (§7 områder i loven)

Der findes ingen § 7 områder inden for 1000 m fra ejendommen. Der er derfor ikke automatisk foretaget beregning på den højeste deposition i ansøgningskemaet.

Øvrige § 3 områder

Omtrent 800 m syd for staldene ligger det nærmeste kvælstoffølsomme naturområde. Der er tale om en eng, som er B-målsat i Kommuneplan for Skanderborg kommune.

Beskrivelse af naturområdet

Engen er beliggende i tilknytning til en mose, som ligger sydvest for engen.

Tålegrænsen for enge er fastsat til 15-25 kg N/ha/år (Kriterier for gunstig bevaringsstatus, Faglig rapport nr. 457 (3. udg.) fra DMU, opdatering af Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug 2003 (SNS 2005) og anbefalinger fra UN/ECE). For den konkrete lokalitet vurderes tålegrænsen, på baggrund af vegetationen i området, at ligge midt i intervallet, dvs. ca. 20 kg N/ha/år.

Ansøger har beregnet afsætningen af ammoniak på naturområdet ved hjælp af ansøgningssystemet (i punkt 555258, 6214096).

Ammoniakafsætningen på naturområdet fra den nuværende produktion er beregnet til 0,11 kg N/ha/år og afsætningen fra den ansøgte produktion er beregnet til 0,23 kg N/ha/år. Dette svarer til en øget afsætning på 0,12 kg N/ha/år. Den samlede ammoniakafsætning på naturarealet, inklusiv baggrundsbelastningen på 13 kg N/ha/år, kommer dermed op på godt 13 kg N/ha/år, hvilket er under tålegrænsen.

Engen er besigtiget i 2006, hvor der blev registreret blandt andet bidende ranukel, krybhvene, horse-tidsel, græsbladet fladstjerne, but-bladet skræppe, kær-tidsel, kvæbøjlet ræve-hale og manna sødgræs, som alle er karakteristiske eng-arter.

Den samlede deposition på 0,23 kg N/ha/år vurderes, på baggrund af tålegrænse og totaldeposition, ikke i sig selv eller i kumulation med øvrige produktioner i området, at kunne føre til en væsentlig øget påvirkning af naturområdet.

Det er derfor kommunens vurdering, at den ansøgte udvidelse af husdyrholdet ikke vil medføre en væsentlig øget påvirkning af omkringliggende § 3 natur, da afstanden til andre naturområder er større end til den beskrevne eng, og depositionen dermed vil være mindre.

Natura 2000

Der findes ingen Natura-2000 områder inden for 1000 fra ejendommen. Påvirkninger fra ejendommen kan derfor ikke beregnes i ansøgningssystemet.

Nærmeste Natura-2000 områder er ved Mossø omkring 3,5 km sydvest for ejendommen. Skanderborg kommune vurderer, på baggrund af afstanden, at det er usandsynligt, at ammoniakfordampning fra produktionen, vil kunne erkendes som depositionen inden for Natura2000 området.

Bilag IV-arter – beskyttelse af art og levested

Da der ikke er vandhuller i umiddelbar nærhed at staldene og gyllebeholderne, er der ikke risiko for at vandhuller, hvor der lever bilag IV-arter påvirkes af ammoniakfordampning fra dette anlæg.

Vandhuller og øvrige levesteder for bilag IV-arter, som ligger i forbindelse udbringningsarealerne er vurderet i miljøgodkendelsen til Vidtskuegården på Gl. Stillingvej 4, som ejes af ansøger.

Vurdering af projektets konsekvenser for naturområder

Det vurderes, at udvidelsen ikke vil påvirke § 3 naturområder, Natura 2000 områder eller bilag IV arter væsentligt. En forudsætning i beregningen er, at ammoniakfordampningen er reduceret, som følge af gyllekøling og fodertilpasning.

Vilkår for Godkendelsen

Vilkår 2.1, 2.6 og 2.10, som er stillet for at produktionen lever op til det generelle ammoniak reduktionskrav.

3.5 Overfladevand

I ansøgningen indgår ingen udbringningsarealer, da al husdyrgødning afsættes til *Vidtskuegården*, Gl. Stillingvej 4, som ejes af ansøger. Vurdering af udbringning af udbringningsarealer sker i miljøgodkendelsen til denne ejendom.

Der er ingen søer eller vandløb i nærheden af staldene på *Kirstinelund*, Hjelmlevvej 3, som er i umiddelbar risiko for forurening fra ejendommen i tilfælde af uheld.

Vurdering af projektets konsekvenser for overfladevand

Da der ikke indgår udbringningsarealer i denne ansøgning, og der ikke er hverken, vandhuller, søer eller vandløb i umiddelbar nærhed at stalde eller gyllebeholdere, vurderes at projektet ikke have en negativ påvirkning på overfladevandet.

3.5 Grundvand

I Danmark bruger vi vandet i undergrunden som drikkevand og holdningen er, at vi fortsat ønsker at kunne hente rent drikkevand for undergrunden. Derfor skal grundvandet beskyttes mod forurening. På denne baggrund er der sket en kortlægning af landets grundvandsressourcer, som har inddelt landet i områder med særlige drikkevands interesser, almene drikkevandsinteresser og områder med begrænsede drikkevandsinteresser.

Inden for alle de særlige drikkevandsområder i kommunen er der eller skal der udarbejdes en indsatsplan, som skal sikre beskyttelse af drikkevandsressourcen.

Udover registrering af grundvandsforekomsten, er der foretaget en udpegning af nitratfølsomme områder, hvor grundvandet kan være særligt truet.

Ifølge bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg må nitratindholdet i drikkevand ikke overstige 50 mg nitrat/l.

I de områder hvor der både er særlige drikkevandsinteresser og nitratfølsomhed, må nitratudvaskningen som udgangspunkt derfor ikke overstige 50 mg nitrat/l.

Der indgår ingen udbringningsarealer i projektet, da al husdyrgødning afsættes til ansøgers hovedejendom, *Vidtskuegården* på Gl. Stillingvej 4 og indgår i gødningsregnskabet for denne ejendom. Alle udbringningsarealer er vurderet i denne forbindelse med en ansøgning om miljøgodkendelse af dette anlæg.

Kirstinelund, hvor produktionen af slagtesvin øges, ligger et område med almen drikkevandsinteresser.

Vurdering af projektets konsekvenser for grundvandet

Da gården ligger i et område med almen drikkevandsinteresser, vurderes at de generelle regler for landbrugsdrift, at være tilstrækkeligt til at beskytte grundvandet i området.

4. OFFENTLIGGØRELSE

4.1 §12 ansøgning

Det har været annonceret at Skanderborg kommune har modtaget en ansøgning i en 'forudgående offentliggørelse'. Der har været en annonce i Ugebladet Skanderborg d. 2. september 2009 med frist d. 23. september 2009.

Inden for høringsperioden kom ingen bemærkninger, men en henvendelse fra en borger som ønsker udkastet tilsendt, når det foreligger.

4.2 Nabohøring

Udkastet er sendt i nabohøring i perioden 14. maj til 25. juni 2010, til naboer inden for ca. 520 m fra ejendommen, uden landbrugspligt.

Erik Kristian Rasmussen	Den Grønnevej 5	8660 Skanderborg
Lennart F Frederiksen	Hjelmselvvej 9	8660 Skanderborg
Villy Lynge Pedersen	Hjelmselvvej 10	8660 Skanderborg
Henrik S. Willumsen	Hjelmselvvej 8	8660 Skanderborg
Ivan Ø. Christensen	Hjelmselvvej 5	8660 Skanderborg
Henning A. Rasmussen	Hjelmselvvej 6	8660 Skanderborg
Mads Rodding	Hjelmselvvej 4	8660 Skanderborg
Fritz Friberg	Hjelmselvvej 1	8660 Skanderborg
Karin R. Nielsen	Låsbyvej 73	8660 Skanderborg
Thorkild L. Pedersen	Låsbyvej 58	8660 Skanderborg

Der indkom et brev, med flere underskrivere. I brevet blev gjort indsigelse mod ni punkter. I bilag 3 er et kort resume af hver punkt, samt kommunens og ansøgers bemærkninger hertil.

4.3 Offentliggørelse

Godkendelsen bekendtgøres ved annoncering i Ugebladet Skanderborg onsdag den 21. juli 2010, som er godkendelsens dato.

Følgende er samtidigt hermed underrettet om godkendelsen:

Ansøger

Konsulent

Naboer:

Karen og Henning Aagaard Rasmussen, Hjelmselvvej 6, 8660 Skanderborg

Tine og Morten Jakobsen, Østermarksvej 19, 8660 Skanderborg
Karin Nielsen, Låsbyvej 73, 8660 Skanderborg
Betina Foged og René Søby, Låsbyvej 67, 8660 Skanderborg
Bente Friberg, Hjelmsevej 1, 8660 Skanderborg
Joan og Søren Sørensen, Hjelmsevej 2, 8660 Skanderborg
Dorte Christensen og Henrik Willumsen, Hjelmsevej 8, 8660 Skanderborg
Torkild Rasmussen, Mesingvej 7, 8660 Skanderborg

Miljøministeriet	mim@min.dk
Miljøstyrelsen	mst@mst.dk
Sundhedsstyrelsen	midt@sst.dk
Miljøcenter Århus	post@aar.mim.dk
Det Økologiske Råd	husdyr@ecocouncil.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomiteén for Skanderborg Kommune	skanderborg@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg lokalgruppe	skanderborg@dof.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	jkt@sportsfiskerforbundet.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening	mail@dkfisk.dk

4.4 Klagevejledning

Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet inden 4 uger fra annonceringsdato.

Klageberettiget er ovennævnte samt enhver, der har væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, som nævnt i husdyrgodkendelseslovens §§ 85, 86 og 87.

Eventuel klage stiles til Miljøklagenævnet, men skal indsendes til Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, som sender den videre med sagens øvrige oplysninger. Klagen skal være Natur og Miljøafdelingen i hænde senest den 18. august 2010. Såfremt godkendelsen bliver påklaget, vil det straks blive meddelt ansøgeren.

En klage over godkendelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet. Dette betyder, at godkendelsen kan tages i brug fra godkendelsesdato, men det sker på eget ansvar, da klageinstansen eventuelt kan ændre eller ophæve godkendelsen. Hvis der er stillet vilkår under punkt 2 Placering, har en klage imidlertid opsættende virkning, og godkendelsen må ikke udnyttes, før klagefristens udløb eller hvis der er kommet klage.

Søgsmål kan anlægges ved domstolene indtil 6 måneder efter godkendelsesdato.

Skanderborg Kommune

Irene Paulsen
Miljømedarbejder

Hans Brok-Brandt
Funktionsleder

LOVGRUNDLAG

Udover de tre regelsæt, der er nævnt i fodnoten i starten af godkendelsen, indgår følgende i Udover de tre regelsæt, der er nævnt i fodnoten i starten af godkendelsen, indgår følgende i afgørelsen:

Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, nr. 724 af 1. juli 2008

Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, bek. Nr. 439 af 11. maj 2007.

Bekendtgørelse om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, nr. 268 af 31. marts 2009.

FMK's lugtberegningsmodel 2002:

Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde.

Kaj Boye Frandsen, Foreningen af miljømedarbejdere i kommunerne.

Støjvejledningen: Miljøstyrelsens vejledning om Ekstern støj fra virksomheder nr. 5/1984.

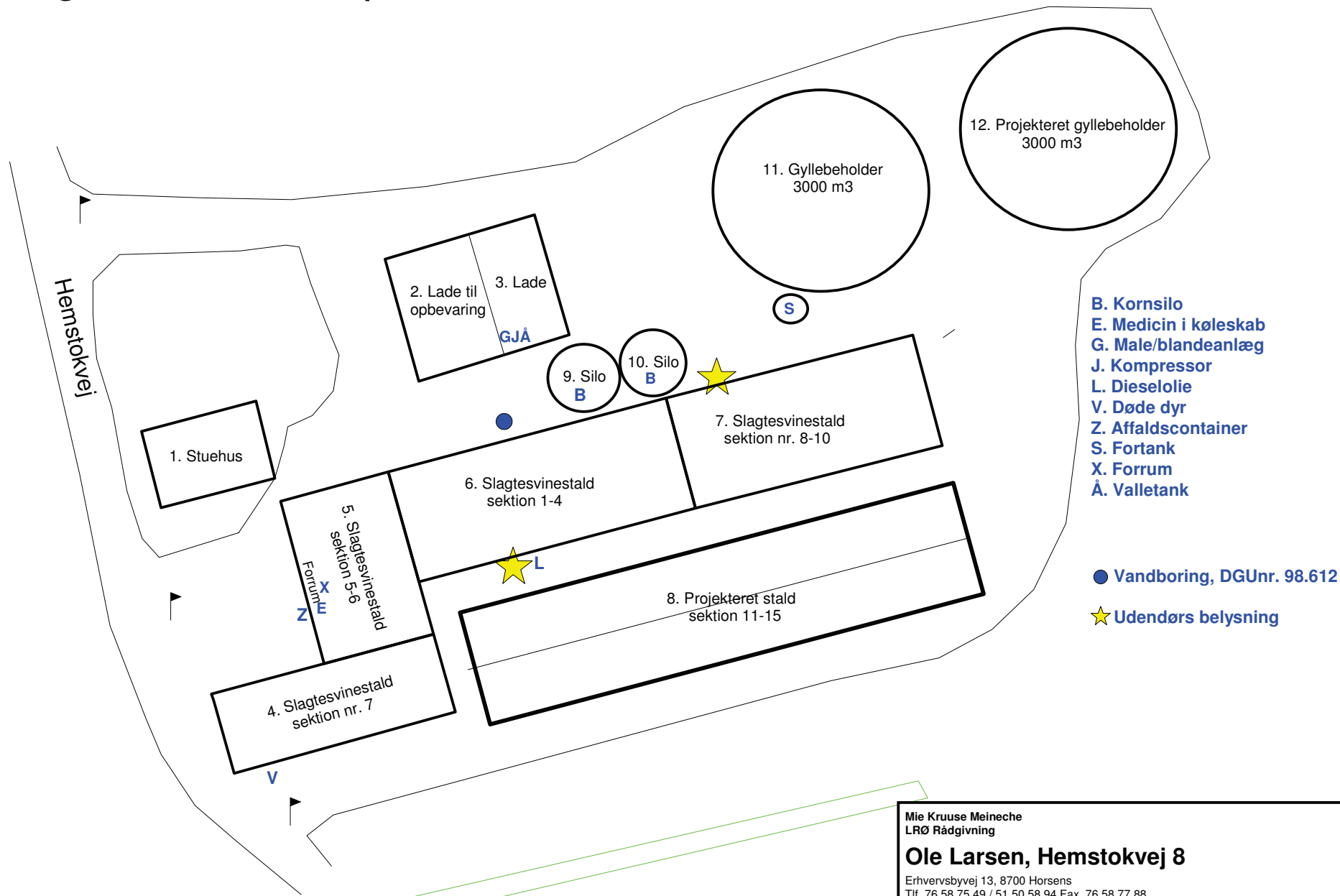
Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj fra virksomheder.

Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder.

Miljøministeriets vejledning nr. 1402 af 6. november 2006 om etablering og overdækning af kompost i markstak

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender's vejledning til bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr af 23. august 2007

Bilag 9A Situationsplan

Mie Kruse Meineche LRØ Rådgivning Ole Larsen, Hemstokvej 8 Erhvervsbyvej 13, 8700 Horsens Tlf. 76 58 75 49 / 51 50 58 94 Fax. 76 58 77 88		
		J.Nr.
		Målforhold: 1:750
Dato: 05.11.2008 / 23:03:02		Init.: F5

Skanderborg kommunes og ansøgers kommentarer til nabo-bemærkninger vedr. Hjlemselvvej 3, 8660 Skanderborg

Der er indkommet et brev på 14 sider med 9 punkter fra Hjlemselvvej 6. Under hver punkt er beskrevet, hvorfor der gøres indsigelse og der er indsat en række citater.

Uddrag af dette brev er kopieret og omdelt til et ukendt antal naboer. Syv andre naboer har underskrevet. Disse underskrevne breve er indsendt sammen med.

Punkt 1 – Lugtgener

I brevet skrives at der allerede i dag er lugtgener fra ejendommen. Der refereres til et anlæg, som er i drift på Nissumgårdsvej 10, hvor lugt reduktionen er på 30-40 %. Desuden refereres et brev skrevet af Økologisk Råd til Miljøministeren, hvor det fremgår, at Økologisk Råd ikke mener at forhøjelse af afkastene er en løsning på lugtproblemer.

Kommunens bemærkninger

Det luftrensningsanlæg, som skal installeres på Hjlemselvvej 3 er *ikke* identisk med det, der er i drift på Nissumgårdsvej 10. Der er danske undersøgelser, som viser at der fjernes op til 77 % af lugten via det anlæg, der er søgt om på Hjlemselvvej 3, se beskrivelse i kapitel 1. I ansøgningen er kun regnet med en effekt på 68 %. Skanderborg kommune har ingen belæg for ikke at have tillid til danske undersøgelser af anlægget.

Forhøjelse af afkastskorstene, er det et tiltag ansøger kan vælge i ansøgningssystemet, et tiltag anerkendt af Miljøstyrelsen til at reducere lugt i et lokalt område. Skanderborg kommune er for så vidt enig i, at lugten ikke fjernes, men blot spredes over en større område, så koncentrationen det enkelte sted mindskes. Da tiltaget er meldt ud af Miljøstyrelsen som metode, finder Skanderborg kommune ikke, at det kan tilsidesættes.

For at dokumentere effekten af tiltagene, er der foretaget en OML-beregning, dvs. den mest nøjagtige beregning af spredning af lugten, som findes i Danmark pt. Jf. denne beregning overholdes alle lugtgenegrænser, som er opstillet af Miljøstyrelsen. Skanderborg kommune har vurderet, at når det er sandsynliggjort at disse grænser overholdes, er der ikke belæg for at kræve yderligere.

Skanderborg kommune vurderer, at det luftrenseanlæg som er valgt, er det anlæg på markedet, som mest effektivt kan fjerne lugt fra udluftningsluften.

Ansøgers bemærkninger

I staldanlægget på Hjlemselvvej bliver der anvendt en anden type luftrensningsanlæg, end der anvendes på den pågældende ejendom, der henvises til. Dermed kan den lugtreducerende effekt heller ikke antages at være identisk for de to anlægstyper. I ansøgningsmaterialet er der vedlagt dokumentation for at det valgte anlæg vil overholde kravet til lugtreduktion på de angivne 68 %.

Etablering af forhøjede afkast på en produktion medfører, at ventilationsluften bliver kastet højere op og dermed hurtigere opblandes og fortyndes i en større højde. Forhøjede afkast medfører således ikke, at ventilationsluften ”kastes om på den anden side” af den nærmeste nabo, men medfører en større opblanding af lugten højere oppe end ved lavere afkast, hvorfor lugten ikke falder ned længere væk, men samlet set fortynder lugten. De forhøjede afkast er derfor anvendt for at løfte lugten højere op for at få den opblandet og fortyndet, således at den vil være til mindre gene for de nærmeste naboer, men det vil ikke medføre, at genekriteriet for naboer længere væk, ikke kan overholdes.

Punkt 2- Gylletransporter

I brevet udtrykkes bekymring for vejens tilstand i området.

Kommunens bemærkninger

På offentligvej gælder færdselsloven, som hører under politiet. Adfærd på offentlig vej, kan ikke reguleres i en miljøgodkendelse.

Ved transporter af gylle over 10 km fra ejendommen, skal det ske i lukkede tankvogne, jf. § 12 i bekendtgørelse om husdyrhold og arealkrav. Det er derfor ikke nødvendigt at stille det som vilkår for godkendelsen.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er udbringning af gylle i bynære områder, reguleret således at der ikke må udbringe husdyrgødning inden for 200 m fra bl.a. byzonen lørdage samt søn- og helligdage.

Ansøgers bemærkninger

Der var i ansøgningsmaterialet samt ansøgers kommentarer til udkastet understreget, at overførslen af husdyrgødning er beregningsmæssig og ikke fysisk. Husdyrgødningen overføres fra ansøgningsskemaet for Hjemslevvej 3 til skemaet for Gl. Stillingvej 4, hvor der foretages beregninger for hele bedriftens udbringningsareal ved anvendelse af hele den gødningsmængde der bliver forbrugt. Der vil således ikke forekomme gyllekørsel imellem de to anlæg. Denne kommentar indgår dog ikke i det endelige udkast, hvorved vi kan tilslutte os, at oplysningerne i redegørelsen forekommer modstridende.

Til gylletransport fra Ole Larsens ejendomme anvendes der altid lukkede, selvsugende gyllevogne. Derudover tilstræbes det, at der kun omrøres lige før udbringning. Dermed vurderes det, at lugten fra selve transporten er reduceret i det omfang, det er muligt.

Hvorvidt de påkrævede transporter vil udgøre et problem må bero på kommunens vurdering af de pågældende vejstrækningers nuværende tilstand i sammenhæng med kommunens fastsatte kriterier for vedligeholdelse/udbygning af vejnettet.

I øvrigt bemærkes det, at beregningerne af antallet af transporter i miljøgodkendelsen er baseret på at bedriftens gyllevogn rummer 20 tons. Der er i 2010 indkøbt en ny gyllevogn, der i stedet rummer 25 tons. Dette vil reducere antallet af gyllekørsler med 25 % i forhold til beregningerne.

Punkt 3 og 4 – spredning af resistente bakterier

I brevet udtrykkes bekymring for spredning af resistente bakterier og der er en række citater som har en mening om resistente bakterier.

Kommunens bemærkninger

Der er her tale om en generel bekymring i forhold til svineproduktion i Danmark, som ikke gælder specifikt denne produktion. Der findes nationale regler for anvendelse af antibiotika, som naturligvis skal overholdes, men der er ingen forhold i den konkrete ansøgning, som gør at der skal stilles særlige vilkår til denne produktion.

Vedr. opbevaring af døde grise indtil afhentning af DAKA, skal der naturligvis være så meget plads, at alle døde dyr kan opbevares jf. bekendtgørelsen om dette.

Ansøgers bemærkninger

En del af Ole Larsens udbringningsarealer ligger indenfor grundvandsområde. Der er dog ikke eksisterende lovgivning, der regulerer den naturlige forekomst af bakterier i udbragt husdyrgødning. De enkelte vandværker kan derimod prioritere at udlægge en dyrkningsfri hygiejnezone i forbindelse med vandindvindingsboringerne.

Som det gør sig gældende for risikoen for spredning af smitte fra staldanlægget, vurderes Ole Larsens produktion på Hjemlevvej 3 ikke at udgøre nogen særlig smittekilde i forhold til andre lignende produktioner, og omgivelserne vurderes ikke at være særlig modtagelige for smitte ved udbringning af husdyrgødning. Der vurderes dermed ikke at være grundlag for at stille krav, der overstiger de generelle regler for anvendelse af husdyrgødning.

Der er fastsat grænseværdier for kobberindholdet i foderet til svin. Ved overholdelse af disse grænseværdier er der ikke grund til at antage, at kobberindholdet i foderet på netop Ole Larsens produktion på Hjemlevvej 3 skulle være mere eller mindre end i andre besætninger og dermed udgøre nogen særlig miljøbelastning, eller at omgivelserne skulle være særlig sårbare overfor påvirkningen. Der vurderes dermed ikke at være grundlag for at stille krav, der overstiger de grænseværdier for kobberindhold i foderet der er fastsat i den generelle lovgivning på området.

Ole Larsen overvejer at etablere et samlet opbevaringssted i form af en kølekælder ved produktionen på Gl. Stillingvej 4 til døde dyr fra begge produktioner, hvis flytning af døde dyr bliver tilladt. Ole Larsen er indstillet på at acceptere et vilkår om enten at etablere et samlet opbevaringssted på Gl. Stillingvej 4, eller at fastsætte opbevaringskapaciteten ud fra en faglig vurdering af det maksimale behov samt eventuelt udvide kapaciteten i henhold til denne vurdering.

Punkt 5- Forbrug af pesticider og VVM-vurdering

I brevet udtrykkes bekymring for grundvand, søer, vandløb og vandhuller. Der ønskes foretaget en VVM-vurdering.

Kommunens bemærkninger

Reglerne for VVM-vurdering er indarbejdet i Husdyrloven, således at godkendelser efter § 12 i denne lov, som denne er, lever op til kravene for en VVM-vurdering fra IPPC-direktivet. Hvad der bruges af pesticider på markerne ligger dog ud over lovens rammer, da loven kun regulerer husdyrholdet, og de deraf afledte effekter, fx udbringning af gylle på jorden. Planteavl's brug kan ikke reguleres via denne lov, og det vurderes derfor at markdrift, som er uafhængig af husdyrholdet, ikke kan reguleres via denne lov, herunder forbrug af pesticider. Forbrug af pesticider reguleres nationalt.

Ansøgers bemærkninger

Med ikrafttræden af Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug den 1/1-2007 blev bl.a. VVM-direktivet for husdyrbrug indarbejdet i miljøgodkendelsesordningen, der dermed erstattede VVM-direktivet. Udkastet til miljøgodkendelse efter en § 11 eller § 12 (Hjemlevvej skal godkendes efter § 12) svarer af omfang og indhold til en VVM-redegørelse.

Det skal samtidig understreges at miljøgodkendelsen regulerer driften af husdyrproduktionen, hvilket omfatter produktionsanlægget samt anvendelse af husdyrgødning. Den øvrige markdrift er ikke reguleret udover eventuelle sædskiftemæssige virkemidler.

Punkt 6 – Store fodersiloer

I brevet påpeges generende genskin fra de eksisterende siloer.

Ansøger bemærkninger

Miljøgodkendelsen indeholder ikke en yderligere forhøjelse af kornsiloerne. Den forhøjelse af siloerne, der er beskrevet i miljøgodkendelsen, er siden indsendelse af ansøgning om miljøgodkendelse blevet gennemført på baggrund af en byggetilladelse/landzonetilladelse, idet forhøjelsen af siloerne er omfattet af lovgivningen vedrørende byggetilladelse. Der er således ikke planer om at forhøje siloerne yderligere end det, der allerede er sket efter anden gældende lovgivning, og som der foreligger en gældende byggetilladelse på.

Punkt 7 – Vandforsyning

I brevet er anført, at der i perioder ikke er nok tryk på vandet, hos afsenderen.

Kommunes bemærkninger

Det lokale vandværk står for vandforsyningen. Det har kommunen ingen indflydelse på.

Ansøgers bemærkninger:

Ole Larsen har taget kontakt til det lokale vandværk og bedt om oplysninger om i hvilke perioder, der er særligt pres på vandforsyningen. På baggrund af dette vil han omprogrammere foderanlægget, så de 4-5 gange i døgnet, der foretages vandindtag, fremover ikke vil være sammenfaldende med perioder med spidsbelastning om morgenen og om aftenen. Der vil kunne tilføjes vilkår om dette i miljøgodkendelsen.

Punkt 8 – værditab for naboer

I brevet udtrykkes en forventning om at der vil ske en værdiforringelse af nabo ejendommene.

Kommunens bemærkninger

Beskrivelse af socioøkonomiske forhold, afledt af miljøpåvirkningerne- forstået som et områdes sociale struktur og erhvervsliv, skal kun beskrives, hvis miljøkonsekvenserne vil kunne påvirke andre igangværende eller for området naturlige erhvervsmæssige eller rekreative aktiviteter, jf. VVM-vejledning om visse offentlige og privates anlægs indvirkning på miljøet.

Da projektet er vurderet at ville overholder alle grænseværdier i forhold til natur og miljø, vurderes rekreative aktiviteter ikke at ville blive påvirket af projektet.

En større produktion, vil formentlig betyde flere arbejdspladser, både direkte i erhvervet og i afledet erhverv (foderfremstilling, slagterier mv.). Da der ikke er tale om negative konsekvenser, er de ikke behandlet i miljøvurderingen.

9. Tillæg til indsigelse, vedr. utilstrækkelig opbevaringskapacitet i gyllebeholderne

I brevet er en afsluttende note, som vedrører opbevaringskapaciteten.

Ansøgers bemærkninger

Det anføres, at opbevaringskapaciteten i de to gyllebeholdere ikke svarer til 9 måneders produktion, hvilket kunne betyde, at vaskevand eller overskydende gylle ledes til dræn.

Normproduktionen af husdyrgødning fra den ansøgte produktion er beregnet til 7009 m³ årligt. Drikkevandsspild og vaskevand direkte i gyllebeholderen er indeholdt i normtallene, og skal dermed ikke tillægges igen. Herudover tilføres regnvand og vaskevand fra vaskepladsen svarende til 300 m³ årligt. Uden at medregne opbevaringskapaciteten i gyllekummerne, der altid fungerer som supplerende opbevaringskapacitet, er der dermed opbevaringskapacitet svarende til 9,8 måneders produktion, hvilket er tilstrækkeligt.

BEREDSKABSPLAN

for

Kirstinelund

Hjelmslevvej 3
8660 Skanderborg

Indholdsfortegnelse

TELEFONNUMRE.....	3
BRAND- OG EVAKUERING.....	4
OVERLØB AF GYLJE	5
KEMIKALIE- OG OLIESPILD.....	6
STOPHNER / HOVEDAFBRYDERE.....	7
STRØMSVIGT	8
TRANSPORT AF BEKÆMPELSMIDLER.....	9
KORT	
BEREDSKABSKORT - BRAND.....	10
BEREDSKABSKORT - GYLLEUDSLIP.....	11
BEREDSKABSKORT - KEMIKALIE & OLIE.....	12
BEREDSKABSKORT - EL & VANDAFBRYDERE.....	13
OVERSIGTSKORT - Nærmeste vandmiljø.....	14

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm., såfremt der fremadrettet sker ansættelse af medarbejdere på ejendommen.

Beredskabsplanen ligger klar til at blive udleveret til evt. indsatsleder og/eller miljømyndighed i forbindelse med uheld, forurening, brand, og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i mappe i forrummet og er markeret med BEREDSKABSPLAN.

Derudover findes der en kopi af beredskabsplanen i stuehuset på ejendommen, samt hos Skanderborg Kommune.

Kort materiale.

Bagerst er der oversigts- og beredskabskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- 1 Samlebrønde og dræn (der forekommer ingen usløjfet drikkevandsboringer/boringer)
- 2 Kemi, olie og trykflasker (f.eks. bekæmpelsesmidler, handelsgødning, trykflasker/oplag af f.eks. F-gas, stationære F-gasbeholdere, svejselæg m.v. dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede))
- 3 Drænbrønde / afløb
- 4 Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- 5 Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v.
- 6 Flugtsveje for dyr/frigørelse mm.

Husk

- Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl; ring 1-1-2.
- Efter brand eller lignende; tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald med mere.

TELEFONNUMRE

Nærmeste telefon står i Forrummet og har nr. 86 57 01 21.

Miljømyndighed kontaktes på telefon 1-1-2 eller 87 94 70 00, Skanderborg Kommune.

Brandvæsen kontaktes på telefon **1-1-2 (oplys nærmeste støttere by) eller 87 94 29 00 (Skanderborg Brand & Redning)**

Falck kontaktes på telefon 70 10 20 30

Dyrlæge kontaktes på telefon 86 54 47 00 / 61 62 26 02

Foderstofforretning kontaktes på telefon 86 94 30 11

Elektriker kontaktes på telefon 86 57 16 44

Smeden kontaktes på telefon 75 78 22 30

VVS kontaktes på telefon 75 78 22 30 / 21 24 14 44

Ventilationsfirma kontaktes på telefon 86 80 13 22 / 40 51 13 42

Foerlev Vandværk kontaktes på telefon 86 52 49 89 (Villy Lyng Pedersen)

LRØ kan kontaktes på telefon 70 15 40 00

Ved personskader

Lægevagt kontaktes på telefon 86 20 10 22

Tandlægevagt kontaktes på telefon 87 31 50 50

BRAND- OG EVAKUERING INSTRUKS

Ved brand, der ikke kan slukkes ved egen hjælp
- Tilkald brandvæsenet og RING 1-1-2

Oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra,
- Hvad der er sket, og at der er tale om en gårdbrand,
- Er der tilskadekomne – og i så fald; hvor mange personer,
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde, hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier - se *Beredskabskort GYLLEUDSLIP*.

Placering af slukningsmateriel er angivet på *Beredskabskort - BRAND*.

Hvis det ikke er muligt selv at slukke branden

- Så forsøg at begrænse branden ved lukning af døre og vinduer
- Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet
- Oplys igen ved ankomst af brandvæsenet eller miljømyndighed:
 - o Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
 - o Hvor det brænder
 - o Brandens omfang
 - o Hvor der er adgangsveje.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen (se placeringer på *Beredskabskort - BRAND*):

- 8 stk. brandslukkere (pulverslukkere),
- 1 stk. vandslange ved udleveringsrampen ved kornsiloeerne,
- Stationært højtryksanlæg.

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken
- RING 1-1-2

Oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer, der ringes fra
- Hvad der er sket, og hvor meget gylle, der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, sø eller drikkevandsboring.

Ved mindre spilid kontaktes kun miljømyndighederne

- Kontakt driftsansvarlig, Ole Larsen, på mobil 40 17 71 14
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 87 94 70 00, Skanderborg Kommune
- Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber til
 - samlebrønd placeret i gårdsplads (se *Beredskabskort - GYLLEUDSLIP*),
 - nærmeste (lukket) sø ca. 250 meter syd (se *OverSIGTSKORT - Nærmeste vandmiljø*)
 - Hjælmslevvej.
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Opdæmning af gylle

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol., afhængig af mængden af gylle. Er gyllen løbet til dræn, skal drænet forsøges afbrudt.

Se *Beredskabskort - GYLLEUDSLIP* og *OverSIGTSKORT - NÆRMESTE VANDMILJØ*.

Nærmeste vandmiljø er en (lukket) sø beliggende ca. 250 meter fra gyllebeholder. Der forekommer ingen vandløb omkring ejendommen.

Gyllen vil ikke kunne løbe til vandløb, og drænen på ejendommen løber til markdrænen, der afleder til området nord og syd for ejendommen. Der er derfor ikke risiko for forurening af dambrug.

KEMIKALIE- OG OLJESPILD INSTRUKS

Ved større udslip af kemikalier og olie - RING 1-1-2

Oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer, der ringes fra
- Hvad der er sket, og hvor meget gylle, der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne

- Kontakt driftsansvarlig, Ole Larsen, på mobil 40 17 71 14
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 87 94 70 00, Skanderborg Kommune
- Forsøg opdæmning for at undgå, at spildt olie eller spildt valle (ingen kemikalier på ejendommen) løber til samlebrønd eller vandboring placeret henholdsvis i gårdsplads og ved kornisoler (Se *Beredskabskort - KEMIKALIER /OLIE*).
- Forsøg at undgå olie eller spildt valle i at løbe ud på Hjelmslevvej.
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Opsugning af spildt olie, flydende foder m.v.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- I forrum og lade, hvor olie, spildolie, valle m.v. (der forefindes ikke kemikalier på ejendommen) bliver opbevaret, står henholdsvis halm og spåner, der kan benyttes til at opsuge spildte væsker (Se *Beredskabsplan - KEMIKALIER/OLIE*).

Opdæmning af større udslip af olie, valle m.v.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol., afhængig af mængden af kemikalier eller olie. Er kemikalierne eller olien allerede løbet til dræn, skal drænet forsøges afbrudt.

Nærmeste (lukket) sø mod syd er beliggende ca. 245 meter fra nærmeste dieselloletank og ca. 272 meter fra nærmeste valleleak (i lukket rum). Der forekommer ingen vandløb omkring ejendommen.

Spildt olie, flydende fodermidler (valle) og lignende vil ikke kunne løbe til vandløb, da der ikke forefindes vandløb omkring ejendommen, og dræn på ejendommen løber til markdræn, der afleder til området nord og syd for ejendommen. Der er derfor ikke risiko for forurening af dambrug.

STOPHANE / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

Hovedhane sidder i brønd ved gårdsplads og i forrum udenfor port.

I alle stald sidder stophane i loftet over gangen, hvor man går ind til stierne.

Elektricitet

Hovedafbryder sidder i forrum.

El-tavle sidder i forrum.

Nye 10 ampere sikringer opbevares i skab ved siden af eltavle.

Nye 16 ampere sikringer opbevares i skab ved siden af eltavle.

Nye 25 ampere sikringer opbevares i skab ved siden af eltavle.

Der bruges automatsikringer.

Afbryder til mølleri og lade sidder i foderforrum.

Afbryder til stalde og stuehus sidder i forrum.

STRØMSVIGT INSTRUKS

- Vurder, om dyr vil lide under træk fra nød-opluk eller fra varme.
- Tjek alle stalde og se, om nød-oplukket er åben.
- Begræns træk-gener og varmeudvikling (overbrusning)
- Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lignende.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til **Østjysk Energi** og forhør om varigheden af udfaldet.

Telefon nr. 87 80 11 77.

Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

TRANSPORT AF BEKÆMPELSMIDLER

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastikasse (eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opslugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plaspannd til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt, hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllemiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt og under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalienummer skal være godt ventileret, tørt og frosfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

